

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 11. februára 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 45 ZFEÚ – Voľný pohyb pracovníkov – Článok 49 ZFEÚ – Sloboda usadiť sa – Článok 56 ZFEÚ – Slobodné poskytovanie služieb –
Vykonávanie prístavných prác – Prístavní pracovníci – Prístup k povolaniu a prijímanie do zamestnania – Pravidlá udeľovania povolení prístavným pracovníkom – Prístavní pracovníci, ktorí nepatria do kvóty pre pracovníkov podľa vnútroštátnych právnych predpisov – Obmedzenie doby platnosti pracovnej zmluvy – Mobilita prístavných pracovníkov medzi rôznymi prístavnými oblasťami – Pracovníci vykonávajúci prácu v logistike – Bezpečnostné osvedčenie – Naliehavé dôvody všeobecného záujmu – Bezpečnosť v prístavných oblastiach – Ochrana pracovníkov – Proporcionalita“

V spojených veciach C-407/19 a C-471/19,

ktorých predmetom sú dva návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, ktoré podali Raad van State (Štátna rada, Belgicko) (C-407/19) a Grondwettelijk Hof (Ústavný súd, Belgicko) (C-471/19), rozhodnutiami zo 16. mája a 6. júna 2019, doručenými Súdnemu dvoru 24. mája a 20. júna 2019, ktoré súvisia s konaniami:

Katoen Natie Bulk Terminals NV,

General Services Antwerp NV

proti

Belgische Staat (C-407/19)

a

Middlegate Europe NV

proti

Ministerraad (C-471/19),

za účasti:

Katoen Natie Bulk Terminals NV,

General Services Antwerp NV,

Koninklijk Verbond der Beheerders van Goederenstromen (KVBG) CVBA,

MVH Logistics en Stuwadoring BV,

* Jazyk konania: holandčina.

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory M. Vilaras (spravodajca), sudcovia N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin a K. Jürimäe,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- General Services Antwerp NV, Katoen Natie Bulk Terminals NV a Middlegate Europe NV, v zastúpení: M. Lebbe a E. Simons, advocaten,
- belgická vláda, v zastúpení: L. Van den Broeck, M. Jacobs a C. Pochet, splnomocnené zástupkyne, za právnej pomoci P. Wytinck, D. D’Hooghe a T. Ruys, advocaten,
- Európska komisia, v zastúpení: A. Nijenhuis, S. L. Kaléda a B.-R. Killmann, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 10. septembra 2020,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článkov 34, 35, 45, 49, 56, 101, 102 a 106 ods. 1 ZFEÚ vo veci C-407/19 a článkov 49 a 56 ZFEÚ, článkov 15 a 16 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ako aj zásady rovnosti vo veci C-471/19.
- 2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporov, ktorých účastníkmi sú spoločnosti Katoen Natie Bulk Terminals NV a General Services Antwerp NV na jednej strane a Belgische Staat (Belgicko) na druhej strane vo veci C-407/19, a spoločnosť Middlegate Europe NV a Ministerraad (Rada ministrov, Belgicko) vo veci C-471/19, ktorých predmetom je platnosť niektorých ustanovení belgického práva týkajúcich sa organizácie práce v prístavoch, a najmä ich súladu s právom Únie.

Belgické právo

Zákon o pracovných zmluvách

- 3 Podľa belgického práva je spoločný systém uplatniteľný na pracovné zmluvy, najmä na pracovníkov, stanovený vo wet betreffende de arbeidsovereenkomsten (zákon o pracovných zmluvách) z 3. júla 1978 (*Belgisch Staatsblad* z 22. augusta 1978, s. 9277).

Zákon o organizácii práce v prístavoch

- 4 Článok 1 wet betreffende de havenarbeid (zákon o organizácii práce v prístavoch) z 8. júna 1972 (*Belgisch Staatsblad* z 10. augusta 1972, s. 8826), v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti vo veci samej (ďalej len „zákon o organizácii práce v prístavoch“), stanovuje:

„Nikto nesmie využívať v prístavných oblastiach na uskutočňovanie prístavných prác iných pracovníkov ako tých, ktorým bolo udelené povolenie.“

- 5 Článok 2 tohto zákona stanovuje:

„Na účely uplatňovania tohto zákona platí vymedzenie prístavných oblastí a prístavných prác stanovené kráľom...“

- 6 Článok 3 uvedeného zákona znie takto:

„Kráľ stanoví podmienky a postupy na udeľovanie povolení prístavným pracovníkom na základe stanoviska paritnej komisie príslušnej pre predmetnú prístavnú oblasť.

...“

- 7 Podľa článku 3a toho istého zákona:

„Na základe stanoviska paritnej komisie príslušnej pre predmetnú prístavnú oblasť môže kráľ uložiť zamestnávateľom, ktorí zamestnávajú prístavných pracovníkov v tejto oblasti, aby vstúpili do organizácie zamestnávateľov, ktorú schválil kráľ, a aby ako poverené osoby plnili všetky povinnosti, ktoré na základe právnych predpisov týkajúcich sa individuálnej a kolektívnej práce a sociálnych právnych predpisov vyplývajú zamestnávateľom zo zamestnávania prístavných pracovníkov.

Na to, aby bola organizácia zamestnávateľov spomenutá v predchádzajúcom odseku schválená, jej členmi musí byť väčšina dotknutých zamestnávateľov.“

Kráľovské nariadenie z roku 1973

- 8 Článok 1 koninklijk besluit tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité van het Havenbedrijf (kráľovské nariadenie o zriadení Paritnej komisie na prevádzkovanie prístavov, ako aj o určení jej názvu a právomoci) z 12. januára 1973 (*Belgisch Staatsblad* z 23. januára 1973, s. 877), v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti vo veci samej (ďalej len „kráľovské nariadenie z roku 1973“), stanovuje:

„Zriaďuje sa paritná komisia s názvom ‚Paritná komisia na prevádzkovanie prístavov‘ (príslušná pre pracovníkov vo všeobecnosti a ich zamestnávateľov) pre:

všetkých pracovníkov a ich zamestnávateľov, ktorí v prístavných oblastiach:

A. vykonávajú ako hlavnú alebo vedľajšiu činnosť prístavné práce, t. j. akúkoľvek manipuláciu s tovarom, ktorý sa prepravuje prostredníctvom námorných alebo vnútrozemských lodí, železničnej alebo cestnej dopravy, a všetky vedľajšie služby, ktoré súvisia s týmto tovarom, bez ohľadu na to, či sa tieto činnosti vykonávajú v dokoch, počas lodnej prepravy alebo na prístavných mólach, resp. v zariadeniach, ktoré súvisia s dovozom, vývozom a tranzitom tovaru, ako aj akúkoľvek manipuláciu s tovarom, ktorý sa prepravuje prostredníctvom námorných alebo vnútrozemských lodí na prístavné móla priemyselných zariadení alebo z nich.

Na účely tohto nariadenia platia nasledujúce definície:

1. Manipulácia s tovarom:

a) tovar: všetok tovar vrátane kontajnerov a dopravných prostriedkov, s výnimkou:

- prepravy ropy vo veľkom množstve, (tekutých) ropných výrobkov a tekutých surovín určených pre rafinérie, chemický priemysel a činnosti týkajúcej sa skladovania a spracúvania v ropných zariadeniach,
- rýb ťahaných rybárskymi loďami,
- stlačených tekutých plynov a tekutých plynov vo veľkom množstve.

b) manipulácia: nakládka, vykládka, nakladanie tovaru na loď, vykladanie tovaru z lode, premiestňovanie tovaru na lodi, vykládka vo veľkom množstve, uvádzanie do prevádzky, triedenie, výber, kalibrácia, skladanie, rozkladanie, ako aj montáž a demontáž kusov nákladu.

2. Vedľajšie služby súvisiace s týmto tovarom: označovanie, váženie, meranie rozmerov, meranie objemu, overovanie, prijímanie, ochrana (s výnimkou ochranných služieb poskytovaných spoločnosťami, ktoré patria do pôsobnosti spoločnej komisie pre ochranné a/alebo dozorné služby, v mene spoločností, ktoré spadajú pod Paritnú komisiu na prevádzkovanie prístavov), dodávanie, odoberanie vzoriek a zapečatovanie, priväzovanie a odväzovanie.

...“

Kráľovské nariadenie z roku 2004

- 9) Pred zmenou prostredníctvom koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 5 juli 2004 betreffende de erkenning van havenarbeiders in de havengebieden die onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid (kráľovské nariadenie, ktorým sa mení kráľovské nariadenie z 5. júla 2004 o udeľovaní povolení prístavným pracovníkom v prístavných oblastiach, ktorí patria do pôsobnosti zákona z 8. júna 1972 o organizácii práce v prístavoch) z 10. júla 2016 (*Belgisch Staatsblad* z 13. júla 2016, s. 43879, ďalej len „kráľovské nariadenie z roku 2016“), článok 2 koninklijk besluit betreffende de erkenning van havenarbeiders in de havengebieden die onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeid (kráľovské nariadenie o udeľovaní povolení prístavným pracovníkom v prístavných oblastiach, ktorí patria do pôsobnosti zákona z 8. júna 1972 o organizácii práce v prístavoch) z 5. júla 2004 (*Belgisch Staatsblad* zo 4. augusta 2004, s. 58908), stanovovalo:

„Po udelení povolenia sú prístavní pracovníci zaradení buď do ‚všeobecnej kvóty pre pracovníkov‘, alebo do ‚logistickej kvóty pre pracovníkov‘.

Prístavní pracovníci zaradení do všeobecnej kvóty majú povolenie na výkon každej prístavnej práce v zmysle článku 1 [kráľovského nariadenia z roku 1973].

Prístavní pracovníci zaradení do logistickej kvóty majú povolenie na výkon prístavnej práce v zmysle článku 1 [kráľovského nariadenia z roku 1973] na miestach, kde tovar pri príprave jeho distribúcie alebo následného odoslania podlieha spracovaniu, ktoré nepriamo vedie k preukázateľnej pridanej hodnote.“

10 Kráľovské nariadenie o udeľovaní povolení prístavným pracovníkom v prístavných oblastiach, ktorí patria do pôsobnosti zákona z 8. júna 1972 o organizácii práce v prístavoch, bolo zmenené kráľovským nariadením z roku 2016 (ďalej len „kráľovské nariadenie z roku 2004“), a najmä nahradilo pojem „kvóta“ pojmom „rezerva“. Článok 1 kráľovského nariadenia z roku 2004 stanovuje:

„1. V každej prístavnej oblasti udeľuje prístavným pracovníkom povolenie paritná komisia, ďalej označovaná ako ‚správna komisia‘, vytvorená v rámci paritnej podkomisie príslušnej pre dotknutú prístavnú oblasť.

Uvedená správna komisia sa skladá z:

- (1) predsedu a podpredsedu;
- (2) štyroch riadnych členov a štyroch náhradníkov určených organizáciami zamestnávateľov zastúpenými v rámci paritnej podkomisie;
- (3) štyroch riadnych členov a štyroch náhradníkov určených organizáciami zamestnancov zastúpenými v rámci paritnej podkomisie;
- (4) jedného alebo viacerých tajomníkov.

Ustanovenia kráľovského nariadenia zo 6. novembra 1969, ktorým sa stanovujú všeobecné pravidlá činnosti paritných komisií a podkomisií, ako aj osobitné pravidlá stanovené v článku 10 tohto kráľovského nariadenia sa uplatnia na činnosť správnej komisie.

2. Žiadosť o udelenie povolenia sa podáva písomne u príslušnej paritnej podkomisie na vzorovom tlačive poskytnutom na tento účel.

V žiadosti sa uvedie, či sa týka zamestnania v rámci rezervy, alebo mimo nej.

3. Odchylne od odseku 1 [prvého] pododseku v prípade pracovníkov, ktorí vykonávajú prácu v zmysle článku 1 [kráľovského nariadenia z roku 1973] na miestach, kde tovar pri príprave jeho distribúcie alebo následného odoslania podlieha spracovaniu, ktoré nepriamo vedie k preukázateľnej pridanej hodnote, a ktorí disponujú bezpečnostným osvedčením, nazvaným ‚bezpečnostné osvedčenie logistických pracovníkov‘, sa toto bezpečnostné osvedčenie považuje za povolenie v zmysle [zákona o organizácii práce v prístavoch].

Zamestnávateľ, ktorý uzavrel pracovnú zmluvu s pracovníkom, požiada o bezpečnostné osvedčenie na vykonávanie činností uvedených v predchádzajúcom pododseku a toto osvedčenie sa vydá po predložení preukazu totožnosti a pracovnej zmluvy. Pravidlá týkajúce sa tohto postupu sa stanovujú kolektívnou pracovnou zmluvou.“

11 Podľa článku 2 tohto kráľovského nariadenia:

„1. Prístavní pracovníci uvedení v článku 1 ods. 1 prvom pododseku po udelení povolenia budú alebo nebudú prijatí do rezervy prístavných pracovníkov.

Pri udelení povolenia na účely ich prijatia do rezervy sa vezme do úvahy potreba pracovnej sily.

2. Prístavní pracovníci prijatí do rezervy majú povolenie na určitú dobu alebo na neurčitú dobu.

Pravidlá týkajúce sa doby platnosti povolenia sa stanovujú kolektívnou zmluvou.

3. Prístavní pracovníci, ktorí nie sú prijatí do rezervy, sa zamestnávajú na základe pracovnej zmluvy podľa zákona... o pracovných zmluvách.

Doba platnosti povolenia je obmedzená na dobu platnosti tejto pracovnej zmluvy.“

12 Článok 4 uvedeného kráľovského nariadenia znie:

„1. Na udelenie povolenia prístavnému pracovníkovi podľa článku 1 ods. 1 prvého pododseku platia tieto podmienky:

...

(2) externá agentúra pre prevenciu a ochranu zdravia na pracovisku, ku ktorej patrí organizácia zamestnávateľov, ktorá bola poverená podľa článku 3a [zákona o organizácii práce v prístavoch], rozhodla, že uchádzač je zdravotne spôsobilý na výkon prístavných prác;

(3) uchádzač úspešne absolvoval psychotechnické skúšky vykonané orgánom, ktorý na tento účel určila organizácia zamestnávateľov, ktorá bola poverená podľa článku 3a [zákona o organizácii práce v prístavoch]; cieľom týchto skúšok je overiť, či je uchádzač o pracovné miesto prístavného pracovníka dostatočne inteligentný a má primerané osobnostné vlastnosti a motiváciu na to, aby mohol vykonávať funkciu prístavného pracovníka;

...

(6) uchádzač počas troch týždňov navštevoval prípravné kurzy týkajúce sa bezpečnosti pri práci na účely získania odbornej spôsobilosti a zložil záverečnú skúšku. Príslušný orgán môže určiť kvalitatívne podmienky, ktoré musí spĺňať toto vzdelávanie, ktoré sa môže poskytovať bezplatne;

(7) v posledných piatich rokoch uchádzačovi nebolo odňaté povolenie prístavného pracovníka na základe článku 7 prvého odseku bodov 1 alebo 3 tohto nariadenia;

(8) v prípade povolenia pre prístavného pracovníka uvedeného v článku 2 ods. 3 uchádzač navyše má pracovnú zmluvu.

2. Povolenie udelené prístavnému pracovníkovi je platné v každej prístavnej oblasti, ako ju určí kráľ podľa článkov 35 a 37 zákona z 5. decembra 1968 o kolektívnych zmluvách a paritných komisiách.

Podmienky a pravidlá, za ktorých prístavný pracovník môže pracovať v inej prístavnej oblasti ako tej, pre ktorú mu bolo udelené povolenie, sa stanovujú kolektívnou pracovnou zmluvou.

Organizácia zamestnávateľov poverená v súlade s článkom 3a [zákona o organizácii práce v prístavoch] bude poverená naďalej v prípade, ak prístavný pracovník bude pracovať mimo prístavnej oblasti, pre ktorú mu bolo udelené povolenie.

3. Pre prístavných pracovníkov, ktorí sú schopní preukázať, že v inom členskom štáte Európskej únie spĺňajú porovnateľné podmienky týkajúce sa prístavných prác, na účely uplatňovania tohto kráľovského nariadenia už neplatia uvedené podmienky.

4. Žiadosti o udelenie povolenia a obnovenie sa podávajú správnej komisii, ktorá o nich rozhodne.“

13 Článok 13/1 toho istého kráľovského nariadenia stanovuje:

„1. [Na obdobie pred 30. júnom 2017] musí byť pracovná zmluva uvedená v článku 2 ods. 3 [druhom] pododseku uzavretá na dobu neurčitú;

2. [Na obdobie od 1. júla 2017 do 30. júna 2018] musí byť pracovná zmluva uvedená v článku 2 ods. 3 [druhom] pododseku uzavretá na dobu najmenej 2 rokov;
3. [Na obdobie od 1. júla 2018 do 30. júna 2019] musí byť pracovná zmluva uvedená v článku 2 ods. 3 [druhom] pododseku uzavretá na dobu najmenej jedného roka,
4. [Na obdobie od 1. júla 2019 do 30. júna 2020] musí byť pracovná zmluva uvedená v článku 2 ods. 3 [druhom] pododseku uzavretá na dobu najmenej 6 mesiacov.“

14 Podľa článku 15/1 kráľovského nariadenia z roku 2004:

„Na účely tohto nariadenia:

1. prístavní pracovníci, ktorým bolo udelené povolenie na základe článku 2 [druhého] pododseku v predchádzajúcom znení, sa automaticky považujú za prístavných pracovníkov s povolením prijatých do rezervy v súlade s článkom 2 ods. 1 bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie článkov 5 až 9 tohto nariadenia;

(2) prístavní pracovníci, ktorým bolo udelené povolenie na základe článku 2 [tretieho] pododseku, sa automaticky považujú za logistických pracovníkov v zmysle článku 1 ods. 3 bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie článkov 5 až 9 tohto nariadenia.“

Spory vo veci samej, prejudiciálne otázky a konanie na Súdnom dvore

Vec C-407/19

- 15 Katoen Natie Bulk Terminals NV (ďalej len „Katoen“) a General Services Antwerp NV (ďalej len „General Services“) sú dve spoločnosti so sídlom v Belgicku, ktorých predmet podnikania zahŕňa prístavné činnosti v Belgicku a zahraničí.
- 16 Dňa 5. septembra 2016 tieto dve spoločnosti podali vo veci C-407/19 na vnútroštátny súd, Raad van State (Štátna rada, Belgicko), žalobu o neplatnosť kráľovského nariadenia z roku 2016.
- 17 Toto kráľovské nariadenie bolo prijaté po výzve Európskej komisie zaslanej Belgickému kráľovstvu 28. marca 2014, podľa ktorej jeho právna úprava týkajúca sa prístavnej práce je v rozpore s článkom 49 ZFEÚ. Komisia v podstate uviedla, že belgická právna úprava týkajúca sa zamestnávania prístavných pracovníkov odrádza zahraničné podniky od zriaďovania prevádzkarní v Belgicku, pretože si nemôžu slobodne vybrať svojich zamestnancov, ale sú povinné využívať prístavných pracovníkov, ktorým bolo udelené povolenie, a to aj na logistické úlohy, ktorí navyše môžu pôsobiť iba v obmedzenej geografickej oblasti. V dôsledku prijatia kráľovského nariadenia z roku 2016 Komisia 17. mája 2017 rozhodla zastaviť konanie o nesplnení povinnosti.
- 18 Raad van State (Štátna rada) na úvod spresňuje, že kráľovské nariadenie z roku 2016, ktoré je hmotnoprávnym zákonom, ktorého zrušenie *erga omnes* sa navrhuje v rámci sporu o objektívne právo, o ktorom rozhoduje, sa uplatňuje bez rozdielu na podniky, zamestnávateľov a pracovníkov bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť, ktorí vykonávajú alebo zabezpečujú prístavnú prácu v belgických prístavných oblastiach alebo ktorí sú usadení v prístavných oblastiach, alebo sa tam chcú usadiť.
- 19 Tento súd tiež upozorňuje na skutočnosť, že kráľovské nariadenie z roku 2004 upravuje prístavnú prácu v (námorných) prístavných oblastiach nachádzajúcich sa v Belgicku, medzi ktoré patria prístavy Antverpy (Belgicko) a Zeebrugge (Belgicko), ktoré sú námornými prístavmi určenými pre medzinárodnú dopravu, kde je mimoriadne silná konkurencia. Nemožno teda prehliadať cezhraničný

význam námorných prístavných oblastí, najmä vzhľadom na činnosti dovozu a vývozu, ktoré sú v nich prevádzkované, početné medzinárodné hospodárske subjekty pochádzajúce najmä z iných členských štátov, ktoré tam pôsobia, obchodné činnosti vykonávané v odvetví medzinárodného obchodu a atraktivnosť miesta výkonu práce v oblasti, ktorá by mohla byť zaujímavá pre zahraničné hospodárske subjekty a zahraničných pracovníkov, prípadne z okolitých členských štátov, ktorých by tieto subjekty chceli využívať na výkon ich podnikateľskej činnosti. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa uvedený súd domnieva, že spor, ktorý prejednáva, sa netýka čisto vnútroštátnej situácie v zmysle judikatúry Súdneho dvora.

- 20 Pokiaľ ide o voľný pohyb pracovníkov zaručený článkom 45 ZFEÚ, Raad van State (Štátna rada) poznamenáva, že Katoen Natie Bulk Terminals a General Services Antwerp sú belgické logistické spoločnosti, ktoré vykonávajú svoju činnosť v belgických prístavných oblastiach, ktoré na účely naplnenia svojho predmetu činnosti chcú zamestnávať iných prístavných pracovníkov než prístavných pracovníkov, ktorým bolo udelené povolenie, bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť. Tieto spoločnosti sa ako zamestnávateľia, ktorí chcú v členskom štáte, v ktorom majú sídlo, zamestnávať pracovníkov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi iného členského štátu, môžu odvolávať na voľný pohyb pracovníkov zakotvený v článku 45 ZFEÚ. Keďže sa javí, že podmienky obsiahnuté v kráľovskom nariadení z roku 2004 komplikujú štátnym príslušníkom iných členských štátov výkon prístavnej práce na belgickom území a predstavujú prekážku voľného pohybu pracovníkov, zamestnávateľia, ako sú uvedené spoločnosti, musia mať možnosť brániť sa proti takejto právnej úprave. To tiež preukazuje, že spor prejednávaný na tomto súde nemôže byť zúžený na čisto vnútroštátnu situáciu.
- 21 Pokiaľ ide o vec samu, Raad van State (Štátna rada) spresňuje, že Katoen Natie Bulk Terminals a General Services Antwerp v podstate spochybňujú sedem opatrení obsiahnutých v kráľovskom nariadení z roku 2004, ktoré boli zavedené alebo zmenené kráľovským nariadením z roku 2016.
- 22 Tento súd vychádza z predpokladu, že všetky tieto opatrenia predstavujú prekážku základných slobôd zaručených Zmluvou o FEÚ, keďže pre pracovníkov, vrátane pracovníkov pochádzajúcich z iného členského štátu, môžu komplikovať alebo urobiť menej príťažlivým vykonávanie prístavnej práce v belgickej prístavnej oblasti, ako aj zamestnávanie takýchto pracovníkov zamestnávateľmi.
- 23 Pokiaľ ide o prípadné odôvodnenie týchto prekážok vzhľadom na naliehavé dôvody všeobecného záujmu, uvedený súd poznamenáva, že Katoen Natie Bulk Terminals a General Services Antwerp spochybňujú, že uvedené opatrenia sú vo všeobecnosti „vhodné“ na dosiahnutie sledovaného cieľa, ktorým je zaistiť bezpečnosť v prístavných oblastiach, a tým bezpečnosť, ako aj ochranu prístavných pracovníkov v oblasti pracovného práva. Spochybňujú tiež, že by tieto opatrenia boli primerané, a nešli nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa, a zároveň by boli nediskriminačné.
- 24 Pokiaľ ide po prvé o povinné povolenie pre všetkých prístavných pracovníkov, ktorí nie sú poverení vykonávať logistické úlohy, udelené správnu komisiou uvedenou v článku 1 ods. 1 kráľovského nariadenia z roku 2004, a ktorá sa skladá zo združení zamestnávateľov a združení pracovníkov (ďalej len „správna komisia“), neexistencia dostatočných procesných záruk v tejto súvislosti a nevyhnutnosť zohľadniť potrebu pracovnej sily na účely prijatia do rezervy, Raad van State (Štátna rada) konštatuje, že v belgickom práve možno kladné alebo odmietavé rozhodnutie správnej komisie vo veci udelenia povolenia prístavnému pracovníkovi napadnúť priamo súdnou žalobou.
- 25 Po druhé, pokiaľ ide o overenie podmienok udeľovania povolenia týkajúcich sa zdravotnej spôsobilosti a úspešného absolvovania psychotechnických testov, Raad van State (Štátna rada) sa pýta najmä na to, či dodatočná podmienka stanovená v článku 4 ods. 1 bode 8 kráľovského nariadenia z roku 2004, ktorá vyžaduje, aby pracovník mal okrem iného uzatvorenú pracovnú zmluvu, je primeraná na dosiahnutie sledovaného cieľa, ktorým je zaistiť bezpečnosť v prístavných oblastiach.

- 26 Po tretie, pokiaľ ide o dobu platnosti povolenia pre pracovníkov, ktorí neboli prijatí do rezervy, ako aj o prechodný režim zavedený kráľovským nariadením z roku 2004, Raad van State (Štátna rada) poznamenáva, že zakaždým, keď pracovník uzavrie pracovnú zmluvu, musí dodržať postup udeľovania povolenia bez ohľadu na dôvod, pre ktorý sa jeho predchádzajúca pracovná zmluva skončila.
- 27 Raad van State (Štátna rada) po štvrté poznamenáva, že v dôsledku prechodného režimu stanoveného kráľovským nariadením z roku 2004 musela byť pracovná zmluva uzatváraná pred 30. júnom 2017 uzavretá na dobu neurčitú. Následne musela byť zmluva uzatváraná od 1. júla 2017 uzavretá na dobu najmenej dvoch rokov, od 1. júla 2018 na dobu najmenej jedného roka a od 1. júla 2019 na dobu najmenej šiestich mesiacov. Až od 1. júla 2020 mohla byť doba platnosti pracovnej zmluvy stanovená voľne. Postavenie prístavného pracovníka podliehajúceho v súlade s článkom 2 ods. 3 kráľovského nariadenia z roku 2004 všeobecnému režimu stanovenému zákonom o pracovných zmluvách je teda oveľa horšie než postavenie prístavného pracoviska prijatého do rezervy, čo by mohlo predstavovať neodôvodnené obmedzenie voľného pohybu.
- 28 Po piate, pokiaľ ide o automatické povolenie pre všetkých prístavných pracovníkov, ktorí sú zamestnaní ako prístavní pracovníci „prijatí do rezervy“, Raad van State (Štátna rada) poznamenáva, že podľa spoločností Katoen Natie Bulk Terminals a General Services Antwerp by toto opatrenie pripravilo zamestnávateľov o právo zamestnať kvalitnú pracovnú silu uzavretím pracovnej zmluvy na dobu neurčitú priamo s prístavnými pracovníkmi, ktorá im poskytne istotu zamestnania podľa všeobecných pravidiel pracovného práva, pretože títo pracovníci „automaticky“ ostávajú prijatí do rezervy. Vzniká otázka, či sa má takéto opatrenie považovať za adekvátne a primerané vo vzťahu k sledovanému cieľu, a teda v súlade so slobodou usadiť sa, ako aj voľným pohybom pracovníkov.
- 29 Po šieste, pokiaľ ide o povinnosť stanoviť prostredníctvom kolektívnej zmluvy podmienky a pravidlá zamestnávania pracovníkov na účely výkonu práce v inej prístavnej oblasti, než je oblasť, v ktorej bolo týmto pracovníkom udelené povolenie, sa Raad van State (Štátna rada) pýta, či je takéto opatrenie dôvodné a primerané alebo či, ako tvrdia Katoen Natie Bulk Terminals a General Services Antwerp, nemožno rozumne tvrdiť, že mobilita pracovníkov medzi jednotlivými prístavnými oblasťami musí byť obmedzená alebo podrobená dodatočným podmienkam v záujme bezpečnosti v prístavných oblastiach.
- 30 Napokon po siedme, pokiaľ ide o povinnosť pracovníkov vykonávajúcich logistickú činnosť, ako je definovaná v článku 1 ods. 3 kráľovského nariadenia z roku 2004 (ďalej len „logistickí pracovníci“), mať „bezpečnostné osvedčenie“, Raad van State (Štátna rada) zastáva názor, že takéto opatrenie má za cieľ zaisťiť bezpečnosť vo všeobecnosti, a teda aj bezpečnosť dotknutých pracovníkov. Vzniká však otázka, či takéto opatrenie vykladané v tom zmysle, že o uvedené bezpečnostné osvedčenie sa musí požiadať zakaždým, keď sa uzavrie nová pracovná zmluva, nepredstavuje závažnú a neprimeranú administratívnu záťaž z hľadiska slobody usadiť sa a voľného pohybu pracovníkov.
- 31 Za týchto podmienok Raad van State (Štátna rada) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Majú sa články 49, 56, 45, 34, 35, 101 alebo 102 ZFEÚ vykladať v spojení s článkom 106 ods. 1 ZFEÚ v tom zmysle, že bránia ustanoveniu článku 1 [kráľovského nariadenia z roku 2004] v spojení s článkom 2 [tohto kráľovského nariadenia], teda právnej úprave, podľa ktorej prístavní pracovníci uvedení v článku 1 ods. 1 prvom pododseku uvedeného [kráľovského nariadenia] pri udelení povolenia týmto pracovníkom správnu komisiou, ktorá sa skladá z rovnakého počtu členov určených organizáciami zamestnávateľov zastúpených v dotknutom paritnom podvýbore a z rovnakého počtu členov určených organizáciami zamestnancov zastúpených v paritnom podvýbore, budú alebo nebudú prijatí do rezervy prístavných pracovníkov, pričom pri udelení povolenia uvedeným pracovníkom na účely ich zaradenia do rezervy sa berie do úvahy potreba pracovnej sily, aj vzhľadom na to, že nie je stanovený konečný termín, do ktorého musí správna komisia rozhodnúť, a jej rozhodnutia o udelení povolenia možno napadnúť len žalobou?

2. Majú sa články 49, 56, 45, 34, 35, 101 alebo 102 ZFEÚ, prípadne v spojení s článkom 106 ods. 1 ZFEÚ, vykladať v tom zmysle, že bránia právnej úprave zavedenej článkom 4 ods. 1 bodmi 2, 3, 6 a 8 [kráľovského nariadenia z roku 2004], teda právnej úprave, ktorá ako podmienku udelenia povolenia prístavnému pracovníkovi stanovuje, že [a)] externá agentúra pre prevenciu a ochranu zdravia na pracovisku, ku ktorej patrí organizácia zamestnávateľov, ktorá bola poverená podľa článku 3a zákona [o organizácii práce v prístavoch]; [b)] tento pracovník úspešne zložil psychotechnické skúšky vykonané orgánom, ktorý na tento účel určila organizácia zamestnávateľov, ktorá bola poverená podľa uvedeného článku 3a zákona [o organizácii práce v prístavoch]; [c)] tento pracovník absolvoval prípravné kurzy týkajúce sa bezpečnosti pri práci na účely získania odbornej spôsobilosti počas troch týždňov a zložil záverečnú skúšku, a [d)] tento pracovník už má pracovnú zmluvu, ak ide o pracovníka, ktorý nie je prijatý do rezervy, čo v spojení s článkom 4 ods. 3 [kráľovského nariadenia z roku 2004] znamená, že zahraniční prístavní pracovníci musia byť schopní preukázať, že spĺňajú porovnateľné podmienky v inom členskom štáte, aby pre nich na účely spornej právnej úpravy už neplatili uvedené podmienky?
3. Majú sa články 49, 56, 45, 34, 35, 101 alebo 102 ZFEÚ, prípadne v spojení s článkom 106 ods. 1 ZFEÚ, vykladať v tom zmysle, že bránia právnej úprave zavedenej článkom 2 ods. 3 [kráľovského nariadenia z roku 2004], podľa ktorej je doba platnosti povolenia pre prístavných pracovníkov, ktorí nie sú prijatí do rezervy, a preto ich zamestnávateľ zamestnáva priamo na základe pracovnej zmluvy podľa zákona... o pracovných zmluvách, obmedzená na dobu platnosti tejto pracovnej zmluvy, takže zakaždým sa musí začať nové konanie o povolení?
4. Majú sa články 49, 56, 45, 34, 35, 101 alebo 102 ZFEÚ, prípadne v spojení s článkom 106 ods. 1 ZFEÚ, vykladať v tom zmysle, že bránia právnej úprave zavedenej článkom 13/1 [kráľovského nariadenia z roku 2004], teda prechodnej právnej úprave, podľa ktorej sa pracovná zmluva spomenutá v tretej prejudiciálnej otázke musí uzavrieť najprv na dobu neurčitú, [ďalej] od 1. júla 2017 aspoň na dva roky, [potom] od 1. júla 2018 aspoň na jeden rok, [neskôr] od 1. júla 2019 aspoň na šesť mesiacov, a [napokon] od 1. júla 2020 na ľubovoľnú dobu?
5. Majú sa články 49, 56, 45, 34, 35, 101 alebo 102 ZFEÚ, prípadne v spojení s článkom 106 ods. 1 ZFEÚ, vykladať v tom zmysle, že bránia právnej úprave zavedenej článkom 15/1 [kráľovského nariadenia z roku 2004], podľa ktorej sa prístavní pracovníci, ktorým bolo udelené povolenie podľa skorších právnych predpisov, automaticky považujú za prístavných pracovníkov s povolením zaradených do rezervy, čo obmedzuje možnosť zamestnávateľa zamestnať týchto prístavných pracovníkov priamo (na základe zmluvy na dobu neurčitú) a zamestnávateľom to bráni v tom, aby trvalo zamestnali kvalifikovaných pracovníkov tým, že s nimi priamo uzatvoria zmluvu na dobu neurčitú a ponúknu im istotu zamestnania podľa všeobecných pracovnoprávných predpisov?
6. Majú sa články 49, 56, 45, 34, 35, 101 alebo 102 ZFEÚ, prípadne v spojení s článkom 106 ods. 1 ZFEÚ, vykladať v tom zmysle, že bránia právnej úprave zavedenej článkom 4 ods. 2 [kráľovského nariadenia z roku 2004], podľa ktorej kolektívna zmluva stanoví podmienky a pravidlá, za ktorých možno prístavného pracovníka zamestnať v inej prístavnej oblasti ako tej, pre ktorú mu bolo udelené povolenie, čo obmedzuje pohyb pracovníkov medzi prístavnými oblasťami, pričom zákonodarca neobjasnil, aké podmienky alebo pravidlá by to mohli byť?
7. Majú sa články 49, 56, 45, 34, 35, 101 alebo 102 ZFEÚ, prípadne v spojení s článkom 106 ods. 1 ZFEÚ, vykladať v tom zmysle, že bránia právnej úprave zavedenej článkom 1 ods. 3 [kráľovského nariadenia z roku 2004], podľa ktorej (logistickí) pracovníci, ktorí vykonávajú prácu v zmysle článku 1 [kráľovského nariadenia z roku 1973] na miestach, kde je tovar na účely jeho ďalšej distribúcie alebo odoslania spracovaný, čo nepriamo vedie k preukázateľnej pridanej hodnote, musia mať bezpečnostné osvedčenie, pričom toto bezpečnostné osvedčenie sa považuje za povolenie v zmysle zákona [o organizácii práce v prístavoch], pri zohľadnení skutočnosti, že o toto osvedčenie žiada zamestnávateľ, ktorý so zamestnancom uzatvoril pracovnú zmluvu o vykonávaní príslušných

činností, že uvedené osvedčenie sa vydáva po predložení pracovnej zmluvy a preukazu totožnosti, pričom pravidlá postupu, ktorý sa má dodržať, sú stanovené v kolektívnej zmluve, bez toho, aby zákonodarca tento bod objasnil?“

Vec C-471/19

- 32 Middlegate Europe je prepravná spoločnosť so sídlom v Zeebrugge, ktorá pôsobí v celej Európe. V rámci medzinárodnej cestnej prepravy pripravujú jej zamestnanci pomocou *tugmaster* (návesový ťahač) v prístavisku v Zeebrugge okrem iného návesy pre lodnú prepravu smerujúcu do Spojeného kráľovstva a Írska.
- 33 Dňa 12. januára 2011 bol pracovník, ktorý v rámci medzinárodnej cestnej prepravy z Virtonu (Belgicko) do Bury (Spojené kráľovstvo) pripravoval takéto zásielky, podrobený policajnej kontrole. Na základe tejto kontroly začala polícia konanie proti spoločnosti Middlegate Europe pre porušenie článku 1 zákona o organizácii práce v prístavoch, t. j. vykonávanie prístavných prác pracovníkom, ktorému nebolo udelené povolenie.
- 34 Rozhodnutím zo 17. januára 2013 bola spoločnosti Middlegate Europe uložená pokuta vo výške 100 eur. Táto spoločnosť podala proti tomuto rozhodnutiu žalobu na arbeidsrechtbank Gent, afdeling Brugge (Pracovný súd Gent, oddelenie Bruggy, Belgicko). Rozsudkom zo 17. decembra 2014 tento súd žalobu zamietol ako nedôvodnú. Rozsudkom z 3. novembra 2016 Arbeidshof te Gent (Vyšší pracovný súd Gent, Belgicko) zamietol tiež ako nedôvodné odvolanie podané proti prvostupňovému rozsudku.
- 35 Middlegate Europe podala proti uvedenému rozsudku kasačný opravný prostriedok na Hof van Cassatie (Kasačný súd, Belgicko). V rámci tohto konania tvrdila, že články 1 a 2 zákona o organizácii práce v prístavoch sú v rozpore s článkami 10, 11 a 23 Ústavy Belgicka, keďže porušujú právo podnikov na slobodné obchodovanie a podnikanie. Na návrh spoločnosti Middlegate Europe sa Hof van Cassatie (Kasačný súd) rozhodol predložiť vnútroštátnemu súdu vo veci C-471/19, Grondwettelijk Hof (Ústavný súd, Belgicko), dve predbežné otázky.
- 36 Tento súd uvádza, že právo na slobodné obchodovanie a podnikanie, ako je zakotvené v Ústave Belgicka, úzko súvisí so slobodnou voľbou povolania, právom na prácu a so slobodou podnikania, ktoré sú zaručené článkami 15 a 16 Charty a viacerými základnými slobodami zaručenými Zmluvou o FEÚ, ako je slobodné poskytovanie služieb (článok 56 ZFEÚ) a sloboda usadiť sa (článok 49 ZFEÚ).
- 37 V prvom rade sa Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) domnieva, že v prípade povinnosti uloženej na základe zákona o organizácii práce v prístavoch podnikom, ktoré chcú vykonávať v prístavnej oblasti prístavnú prácu, vrátane činností nesúvisiacich s nakladaním a vykladaním tovaru z lodí, využívať iba prístavných pracovníkov s povolením a na tento účel sa povinne stať členom schválenej organizácie zastupujúcej zamestnávateľov, sa javí, že vo vzťahu k týmto podnikom obmedzuje slobodnú voľbu zamestnancov a slobodu vyjednávať podmienky výkonu práce.
- 38 Tento súd sa preto domnieva, že články 1 a 2 zákona o organizácii práce v prístavoch znamenajú obmedzenie slobody usadiť sa v zmysle článku 49 ZFEÚ. Vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora, najmä na rozsudok z 11. decembra 2014, Komisia/Španielsko (C-576/13, neuvverejnený, EU:C:2014:2430), sa pýta, či toto obmedzenie je, alebo nie je odôvodnené vzhľadom na osobitné vlastnosti a okolnosti vnútroštátnej právnej úpravy v oblasti práce v prístavoch.
- 39 V tejto súvislosti poznamenáva, že cieľom belgického zákonodarcu pri prijímaní zákona o organizácii práce v prístavoch bolo chrániť povolanie prístavného pracovníka tým, že pracovníkom bez povolenia zakázal vykonávať prácu v prístavoch. Stanovením zákonného základu postavenia „prístavných pracovníkov s povolením“ – ktoré úzko súvisí so špecifickou, náročnou a nebezpečnou povahou práce v prístavoch – sa totiž tento normotvorca snažil vyhradiť činnosti manipulácie s tovarom v prístavoch,

ktorých technická povaha sa rýchlo vyvíja, výlučne pracovníkom, ktorí absolvovali riadnu odbornú prípravu, ktorej cieľom je posúdiť ich odbornú kvalifikáciu, ako aj ich fyzické a duševné schopnosti. Zavedením tohto postavenia a pracovného monopolu, ktorý s tým súvisí, chcel uvedený zákonodarca tiež reagovať na potrebu zaručiť bezpečnosť v prístavných oblastiach a zabrániť pracovným úrazom na jednej strane a na nevyhnutnosť, aby boli špecializovaní pracovníci každodenne k dispozícii v prístave, ktorý spája produktivitu, služby a konkurencieschopnosť, na strane druhej. Belgický zákonodarca sa tým, že stanovil povinné členstvo zamestnávateľa v schválenej organizácii zamestnávateľov, ktorá je v každej prístavnej oblasti len jedna a ktorá pôsobí ako riadiaci sekretariát pre sociálne otázky, snažil okrem iného zabezpečiť rovnosť zaobchádzania v oblasti sociálnych práv so všetkými prístavnými pracovníkmi z hľadiska všetkých povinností sociálneho práva vyplývajúcich z postavenia prístavných pracovníkov s povolením.

- 40 V druhom rade Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) upozorňuje na skutočnosť, že v očakávaní zásahu zmeny belgickým zákonodarcom by jednoduché konštatovanie protiústavnosti článkov 1 a 2 zákona o prístavoch mohlo mať za následok, že tisíce prístavných pracovníkov by sa na určitú dobu ocitli v situácii značnej neistoty, pokiaľ ide o ich právne postavenie na trhu práce, čo by na prístavných pracovníkov mohlo mať nepriaznivý sociálny a finančný dopad. Za tých istých okolností by tiež orgány verejnej moci mohli čeliť vážnym dôsledkom.
- 41 S cieľom predísť prípadnej právnej neistote a sociálnemu napätiu a umožniť belgickému zákonodarcovi zosúladiť organizáciu prístavnej práce v prístavných oblastiach s povinnosťami vyplývajúcimi z Ústavy Belgicka v spojení s právom na slobodné obchodovanie a podnikanie zaručeným článkami 15 a 16 Charty a s článkom 49 ZFEÚ, Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) uvádza, že podľa belgického práva môže dočasne zachovať účinky článkov 1 a 2 zákona o organizácii práce v prístavoch.
- 42 Za týchto podmienok Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 49 ZFEÚ, prípadne v spojení s článkom 56 ZFEÚ, článkami 15 a 16 [Charty] a so zásadou rovnosti, vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá osobám alebo podnikom, ktoré chcú vykonávať v belgickej prístavnej oblasti prístavné práce v zmysle zákona [o organizácii práce v prístavoch] – vrátane prác, ktoré nesúvisia s nakladaním a vykladaním tovaru z lodí v úzkom zmysle slova –, ukladá povinnosť využívať výlučne prístavných pracovníkov, ktorým bolo udelené povolenie?

2. Môže Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) v prípade kladnej odpovede na prvú otázku dočasne zachovať účinky sporných článkov 1 a 2 zákona [o organizácii práce v prístavoch], aby tak zabránil právnej neistote a sociálnemu napätiu a zákonodarcovi umožnil uviesť tieto ustanovenia do súladu s povinnosťami vyplývajúcimi z práva Európskej únie?“

- 43 Rozhodnutím predsedu Súdného dvora z 19. júla 2020 boli veci C-407/19 a C-471/19 spojené na spoločné konanie na účely písomnej časti konania, ústnej časti konania a rozsudku.

O návrhu na opätovné začatie ústnej časti konania

- 44 Podaním doručeným do kancelárie Súdného dvora 27. októbra 2020 Katoen Natie Bulk Terminals, General Services Antwerp a Middlegate Europe navrhli nariadiť opätovné začatie ústnej časti konania na základe článku 83 Rokovacieho poriadku Súdného dvora.
- 45 Na podporu svojho návrhu v podstate uviedli, že z niektorých dokumentov, ktoré sa stali dostupnými po prednesení návrhov generálneho advokáta, na jednej strane vyplýva, že belgická vláda a organizácie zamestnávateľov a pracovníkov prístavného sektora sa dohodli a rozhodli sa pridržať právnej úpravy,

o ktorú ide vo veciach samých, aj keby sa Súdny dvor priklonil k návrhom generálneho advokáta. Na druhej strane by chceli upriamiť pozornosť Súdneho dvora na novú judikatúru v oblasti práce v prístavoch vydanú niektorými súdmi členských štátov.

- 46 Podľa článku 83 rokovacieho poriadku Súdny dvor môže kedykoľvek po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť o opätovnom začatí ústnej časti konania, najmä ak usúdi, že nemá dostatok informácií, alebo ak účastník konania uviedol po skončení tejto časti konania novú skutočnosť, ktorá môže mať rozhodujúci vplyv na rozhodnutie Súdneho dvora, alebo ak sa má vo veci rozhodnúť na základe tvrdenia, o ktorom sa nemali možnosť vyjadriť účastníci konania alebo subjekty oprávnené podľa článku 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie.
- 47 V prejednávanej veci o taký prípad nejde. Stanovisko, ktoré by belgická vláda a organizácie zamestnávateľov a pracovníkov v prístavnom sektore chceli zaujať v prípade, že by sa Súdny dvor stotožnil so závermi formulovanými generálnym advokátom v jeho návrhoch, je irelevantné pre odpoveď na otázky položené vnútroštátnymi súdmi v týchto veciach. Rovnako irelevantné sú aj nedávne súdne rozhodnutia, ktoré uviedli Katoen Natie Bulk Terminals, General Services Antwerp a Middlegate Europe v ich návrhu na opätovné začatie ústnej časti konania. Ide jednak o rozhodnutie španielskeho orgánu hospodárskej súťaže prijaté v nadväznosti na vyhlásenie rozsudku z 11. decembra 2014, Komisia/Španielsko (C-576/13, neuvverejnený, EU:C:2014:2430), a jednak o rozsudok holandského súdu bez súvislosti s právnou úpravou, o ktorú ide vo veci samej.
- 48 Okrem toho v rozsahu, v akom Katoen Natie Bulk Terminals, General Services Antwerp a Middlegate Europe vo svojom návrhu na opätovné začatie ústnej časti konania vyjadrujú svoj nesúhlas s niektorými posúdeniami uvedenými v návrhoch generálneho advokáta, treba na jednej strane pripomenúť, že Štatút Súdneho dvora Európskej únie a jeho rokovací poriadok neupravujú možnosť dotknutých účastníkov konania predložiť pripomienky ako odpoveď na návrhy, ktoré predniesol generálny advokát (rozsudok zo 4. septembra 2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, bod 30 a citovaná judikatúra).
- 49 Na druhej strane podľa článku 252 druhého odseku ZFEÚ má generálny advokát za úlohu nestranne a nezávisle predkladať na verejných pojednávaniach odôvodnené návrhy v prípadoch, ktoré si v súlade so Štatútom Súdneho dvora Európskej únie vyžadujú jeho účasť. V tejto súvislosti ani návrhy generálneho advokáta, ani odôvodnenie, ktorým k nim dospel, nie sú pre Súdny dvor záväzné. V dôsledku toho nesúhlas s časťou návrhov generálneho advokáta bez ohľadu na otázky, ktoré v nich skúmal, nemôže byť sám osebe dôvodom opodstatňujúcim opätovné začatie ústnej časti konania (rozsudok zo 4. septembra 2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, bod 31 a citovaná judikatúra).
- 50 S prihliadnutím na všetky predchádzajúce úvahy sa Súdny dvor domnieva, že nie je potrebné nariadiť opätovné začatie ústnej časti konania.

O prejudiciálnych otázkach

O právomoci Súdneho dvora

- 51 Treba konštatovať, že tak vo veci C-407/19, ako aj vo veci C-471/19 sa okolnosti sporu sústreďujú na vnútroštátnu sféru jedného členského štátu.
- 52 V tejto súvislosti na jednej strane prináleží vnútroštátnemu súdu, aby Súdnemu dvoru poskytol vysvetlenie toho, akú súvislosť má spor, ktorý prejednáva, napriek jeho čisto vnútroštátnej povahe, s ustanoveniami práva Únie týkajúcimi sa základných slobôd, takže sa požaduje výklad v prejudiciálnom konaní preň nevyhnutný na to, aby mohol prijať potrebné rozhodnutie v spore vo veci samej (rozsudok z 15. novembra 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, bod 55). Ako však vyplýva z bodov 18 až 20 tohto rozsudku, Raad van State (Štátna rada) vo veci C-407/19

vysvetlila, ako medzinárodná povaha prístavných oblastí nachádzajúcich sa v Belgicku umožňuje dospieť k záveru, že situácie, na ktoré sa vzťahuje uplatniteľná vnútroštátna právna úprava, vykazujú takúto spojitosť s právom Únie. Tieto úvahy zjavne možno v celom rozsahu preniesť na spor, o ktorom rozhoduje Grondwettelijk Hof (Ústavný súd) vo veci C-471/19.

- 53 Na druhej strane, ak sa vnútroštátny súd obráti na Súdny dvor v rámci konania o neplatnosť ustanovení, ktoré sa uplatňujú nielen na vnútroštátnych príslušníkov, ale takisto na štátnych príslušníkov iných členských štátov, rozhodnutie, ktoré uvedený súd prijme po vydaní rozsudku Súdneho dvora v prejudiciálnom konaní, bude mať účinky aj voči štátnym príslušníkom iných členských štátov, čo odôvodňuje rozhodnutie Súdneho dvora poskytnúť odpoveď na otázky položené v súvislosti s ustanoveniami Zmluvy týkajúcimi sa základných slobôd aj napriek tomu, že všetky okolnosti sporu vo veci samej sa obmedzujú len na jediný členský štát (rozsudok z 15. novembra 2016, Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, bod 51 a citovaná judikatúra). Táto úvaha platí aj v prípade, že Súdny dvor rozhoduje v rámci konania týkajúceho sa súladu takýchto ustanovení vnútroštátneho práva s právom Únie. Vnútroštátne ustanovenia, o ktoré ide vo veciach samých, sa však uplatňujú bez rozdielu tak na belgických štátnych príslušníkov, ako aj na štátnych príslušníkov iných členských štátov.
- 54 Z toho vyplýva, že Súdny dvor má právomoc rozhodnúť o všetkých prejudiciálnych otázkach.

O prejudiciálnych otázkach vo veci C-471/19

O prvej otázke

- 55 Svojou prvou otázkou vo veci C-471/19 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa články 49 a 56 ZFEÚ, články 15 a 16 Charty, ako aj zásada rovnosti zaobchádzania majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá ukladá osobám alebo podnikom, ktoré chcú vykonávať prístavné práce v prístavnej oblasti, vrátane prác, ktoré nesúvisia s nakladaním a vykladaním tovaru z lodí v úzkom zmysle slova, povinnosť využívať iba prístavných pracovníkov, ktorým bolo udelené povolenie v súlade s podmienkami a pravidlami stanovenými touto právnou úpravou.
- 56 Na úvod treba uviesť, že pokiaľ ide o otázku, či je vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej musia podniky, ktoré chcú poskytovať prístavné služby, povinne využívať prístavných pracovníkov s povolením, v súlade s článkami 15 a 16 Charty, vzťahuje sa preskúmanie obmedzenia vyplývajúceho z vnútroštátnej právnej úpravy podľa článkov 49 a 56 ZFEÚ aj na prípadné obmedzenia výkonu práv a slobôd stanovených v článkoch 15 až 17 Charty, takže osobitné preskúmanie z hľadiska prípadnej nezlučiteľnosti so slobodou podnikania nie je nevyhnutné (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. decembra 2017, Global Starnet, C-322/16, EU:C:2017:985, bod 50 a citovanú judikatúru).
- 57 V rozsahu, v akom vnútroštátny súd vo veci C-471/19 uviedol vo svojej prvej otázke zásadu rovnosti zaobchádzania, treba uviesť, že taká vnútroštátna právna úprava, o akú ide v tejto otázke, sa uplatňuje rovnako na hospodárske subjekty rezidentov, ako aj nerezidentov, s ktorými sa teda zaobchádza rovnako.
- 58 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora však vyplýva, že články 49 a 56 ZFEÚ bránia akémukoľvek vnútroštátnemu opatreniu, ktoré by aj v prípade jeho uplatnenia bez diskriminácie týkajúcej sa štátnej príslušnosti mohlo zabrániť, sťažiť alebo urobiť menej prítlačlivým uplatnenie slobody usadiť a slobodného poskytovania služieb, ktoré sú zaručené uvedenými ustanoveniami Zmluvy, štátnymi príslušníkmi Európskej únie (rozsudok z 10. júla 2014, Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici, C-358/12, EU:C:2014:2063, bod 28 a citovaná judikatúra).

- 59 Treba však konštatovať, podobne ako to urobil vnútroštátny súd vo veci C-471/19, ako aj generálny advokát v bodoch 52 a 53 svojich návrhov, že právna úprava členského štátu ukladajúca podnikom s pôvodom z iných členských štátov, ktoré sa chcú usadiť v tomto členskom štáte, aby tam vykonávali prístavné činnosti, alebo ktoré v tomto štáte chcú poskytovať prístavné služby bez toho, aby sa v ňom usadili, aby využívali prístavných pracovníkov, ktorým bolo udelené povolenie v súlade s touto právnou úpravou, znemožňuje takému podniku využívať vlastných pracovníkov alebo zamestnanie iných pracovníkov bez povolenia, a teda takému podniku môže brániť v tom, aby sa v dotknutom členskom štáte usadil alebo v ňom poskytoval služby, alebo to môže urobiť menej príťažlivým.
- 60 Predstavuje teda obmedzenie slobôd zaručených článkami 49 a 56 ZFEÚ (pozri analogicky rozsudok z 11. decembra 2014, Komisia/Španielsko, C-576/13, neuvverejnený, EU:C:2014:2430, body 37 a 38).
- 61 Takéto obmedzenia môžu byť odôvodnené naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu pod podmienkou, že sú vhodné na zabezpečenie dosiahnutia sledovaného cieľa, a nejdú nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa, t. j. ak neexistujú menej obmedzujúce opatrenia, ktoré by umožnili dosiahnuť tento cieľ rovnako účinne (pozri v tomto zmysle rozsudky z 11. decembra 2007, International Transport Workers' Federation a Finnish Seamen's Union, C-438/05, EU:C:2007:772, bod 75; z 10. júla 2014, Consorzio Stabile Libor Lavori Pubblici, C-358/12, EU:C:2014:2063, bod 31, a z 11. decembra 2014, Komisia/Španielsko, C-576/13, neuvverejnený, EU:C:2014:2430, body 47 a 53).
- 62 Z údajov vnútroštátneho súdu vo veci C-471/19, zhrnutých v bode 39 tohto rozsudku, ktoré sa prekrývajú s vysvetleniami, ktoré uviedla belgická vláda vo svojich písomných pripomienkach, vyplýva, že ustanovenia zákona o organizácii práce v prístavoch, o ktoré ide vo veci samej, majú v podstate zaistiť bezpečnosť v prístavných oblastiach a predchádzať pracovným úrazom, zabezpečiť disponibilitu špecializovanej pracovnej sily so zreteľom na meniaci sa dopyt po práci v prístavoch, ako aj zaručiť rovnosť zaobchádzania so všetkými prístavnými pracovníkmi v oblasti sociálnych práv.
- 63 Po prvé, pokiaľ ide o cieľ zabezpečiť rovnosť zaobchádzania v oblasti sociálnych práv so všetkými prístavnými pracovníkmi, treba pripomenúť, že ochrana pracovníkov predstavuje naliehavý dôvod všeobecného záujmu, ktorý môže odôvodniť obmedzenie slobôd pohybu (pozri najmä rozsudky z 11. decembra 2007, International Transport Workers' Federation a Finnish Seamen's Union, C-438/05, EU:C:2007:772, bod 77, a z 11. decembra 2014, Komisia/Španielsko, C-576/13, neuvverejnený, EU:C:2014:2430, bod 50).
- 64 Takýto cieľ však nemožno dosiahnuť vnútroštátnou právnou úpravou, ktorá ukladá osobám alebo podnikom, ktoré chcú vykonávať prístavné činnosti v prístavnej oblasti, povinnosť využívať iba prístavných pracovníkov, ktorým bolo udelené povolenie, keďže samotné udelenie povolenia prístavnému personálu ako také neznamená, že nevyhnutne bude mať rovnaké sociálne práva ako všetci ostatní prístavní pracovníci s povolením. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania totiž vyplýva, že tento cieľ by bolo možné dosiahnuť povinným členstvom zamestnávateľov prístavných pracovníkov v jedinej organizácii. Takúto povinnosť pritom možno uložiť podľa článku 3a zákona o organizácii práce v prístavoch, na ktorý sa táto otázka nevzťahuje.
- 65 Po druhé, pokiaľ ide o cieľ spočívajúci v zabezpečení disponibility špecializovanej pracovnej sily, za predpokladu, že ho možno považovať za naliehavý dôvod všeobecného záujmu v zmysle judikatúry citovanej v bode 61 tohto rozsudku, ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 68 svojich návrhov, rigidný systém stanovujúci vytvorenie obmedzenej kvóty pre prístavných pracovníkov s povolením, ktorých musí každý podnik zamýšľajúci vykonávať prístavné činnosti povinne využiť, ide nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľa spočívajúceho v zabezpečení disponibility špecializovanej pracovnej sily.
- 66 Po tretie, pokiaľ ide o špecifický cieľ spočívajúci v zaistení bezpečnosti v prístavných oblastiach a predchádzaní pracovným úrazom, ako vyplýva z bodu 63 tohto rozsudku, ochrana pracovníkov patrí medzi naliehavé dôvody všeobecného záujmu, ktoré môžu odôvodniť obmedzenie slobôd pohybu.

- 67 To isté platí pre konkrétnejší cieľ, ktorým je zaistenie bezpečnosti v prístavných oblastiach (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. decembra 2014, Komisia/Španielsko, C-576/13, neuvverejnený, EU:C:2014:2430, body 49 až 52).
- 68 V tejto súvislosti ako uviedol generálny advokát v bodoch 70 a 71 svojich návrhov, že vzhľadom na to, že články 1 a 2 zákona o organizácii práce v prístavoch sa obmedzujú na to, že zavádzajú režim udeľovania povolení prístavným pracovníkom, ktorého podmienky a konkrétne spôsoby vykonania musia byť stanovené aktmi prijatými podľa článku 3 tohto zákona, sa nemožno domnievať, že tieto ustanovenia, posudzované jednotlivo, nie sú samy osebe vhodné alebo primerané na dosiahnutie cieľa spočívajúceho v zaistení bezpečnosti v prístavných oblastiach a predchádzaní pracovným úrazom.
- 69 Nevyhnutnosť a primeranosť takéhoto režimu a v dôsledku toho jeho zlučiteľnosť s článkami 49 a 56 ZFEÚ sa totiž musí posudzovať celkovo s prihliadnutím na všetky podmienky stanovené na udelenie povolenia prístavným pracovníkom, ako aj spôsoby vykonania takého režimu.
- 70 Vnútroštátnu právnu úpravu, podľa ktorej podniky, ktoré chcú poskytovať prístavné služby, musia povinne využívať prístavných pracovníkov s povolením, možno považovať za primeranú vo vzťahu k sledovanému cieľu len vtedy, ak by sa udeľovanie povolenia prístavným pracovníkom zakladalo na objektívnych, nediskriminačných a vopred známych kritériách takým spôsobom, aby bol poskytnutý rámec na výkon voľnej úvahy orgánu zodpovedného za udeľovanie povolení a aby sa zabezpečilo, že táto voľná úvaha nebude vykonávaná svojvoľne (pozri analogicky rozsudok zo 17. júla 2008, Komisia/Francúzsko, C-389/05, EU:C:2008:411, bod 94 a citovanú judikatúru).
- 71 Okrem toho, keďže cieľom takejto právnej úpravy je zaistiť bezpečnosť v prístavných oblastiach a predchádzať pracovným úrazom, podmienky udeľovania povolenia prístavným pracovníkom sa logicky musia týkať len otázky, či majú títo pracovníci znalosti a schopnosti nevyhnutné na bezpečné plnenie úloh, ktoré im prináležia.
- 72 Na tento účel, ako uviedol generálny advokát v bode 76 svojich návrhov, možno prípadne stanoviť, že na to, aby mohlo byť prístavným pracovníkom udelené povolenie, musia mať dostatočné odborné vzdelanie.
- 73 Požiadavka, aby takéto vzdelávanie bolo poskytované alebo osvedčené jediným určeným subjektom v dotknutom členskom štáte bez toho, aby sa zohľadnilo prípadné povolenie dotknutých osôb ako prístavných pracovníkov v inom členskom štáte Únie alebo vzdelanie, ktoré títo pracovníci absolvovali v inom členskom štáte Únie, a odborná spôsobilosť, ktorú v tomto štáte získali, by však bola neprimeraná vo vzťahu k sledovanému cieľu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. februára 2015, Komisia/Belgicko, C-317/14, EU:C:2015:63, body 27 až 29).
- 74 Okrem toho, ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 88 svojich návrhov, obmedzenie počtu prístavných pracovníkov, ktorým možno udeliť povolenie, a teda vytvorenie obmedzenej kvóty pre takýchto robotníkov, ktorých musí každý podnik, ktorý chce vykonávať prístavné činnosti, nevyhnutne využívať, je aj za predpokladu, že je vhodné zaistiť bezpečnosť v prístavných oblastiach, určite neprimerané vo vzťahu k dosiahnutiu takeého cieľa.
- 75 Tento cieľ totiž možno dosiahnuť aj stanovením, že každému pracovníkovi, ktorý môže preukázať, že má požadovanú odbornú spôsobilosť, a prípadne absolvoval primerané vzdelanie, možno udeliť povolenie ako prístavnému pracovníkovi.
- 76 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku vo veci C-471/19 odpovedať tak, že články 49 a 56 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá ukladá osobám alebo podnikom, ktoré chcú vykonávať prístavné činnosti, vrátane prác, ktoré nesúvisia s nakladaním a vykladaním tovaru z lodí v úzkom zmysle slova, povinnosť využívať iba prístavných pracovníkov, ktorým bolo udelené povolenie v súlade s podmienkami a pravidlami stanovenými touto

právnou úpravou, pokiaľ sú tieto podmienky a pravidlá jednak založené na objektívnych, nediskriminačných a vopred známych kritériách umožňujúcich prístavným pracovníkom z iných členských štátov preukázať, že vo svojom štáte pôvodu spĺňajú požiadavky rovnocenné požiadavkám vzťahujúcim sa na vnútroštátnych prístavných pracovníkov, a jednak pokiaľ nezavádzajú obmedzené kvóty pre pracovníkov, ktorým možno udeliť povolenie.

O druhej otázke vo veci C-471/19

- 77 Druhá otázka vo veci C-471/19 sa týka prípadu, že z odpovede na prvú otázku by vyplývalo, že články 49 a 56 ZFEÚ bránia takej vnútroštátnej právnej úprave, akou sú články 1 a 2 zákona o organizácii práce v prístavoch. Vnútroštátny súd sa v tejto veci v podstate pýta, či v takom prípade môže dočasne zachovať účinky týchto článkov s cieľom vyhnúť sa právnej neistote a sociálnemu napätiu v dotknutom členskom štáte.
- 78 Z odpovede na prvú otázku pritom vyplýva, že vnútroštátne ustanovenia, akými sú články 1 a 2 zákona o organizácii práce v prístavoch, nie sú ako také nezlučiteľné so slobodami zakotvenými v článkoch 49 a 56 ZFEÚ, ale že posúdenie zlučiteľnosti režimu zavedeného na základe týchto ustanovení s týmito slobodami si vyžaduje celkový prístup s prihliadnutím na všetky podmienky a spôsoby vykonávania takéhoto režimu.
- 79 Za týchto podmienok nie je potrebné odpovedať na druhú prejudiciálnu otázku vo veci C-471/19.

O prejudiciálnych otázkach vo veci C-407/19

Úvodné pripomienky

- 80 Prejudiciálne otázky vo veci C-407/19 majú za cieľ umožniť vnútroštátnemu súdu v tejto veci posúdiť zlučiteľnosť rôznych ustanovení kráľovského nariadenia z roku 2004, ktoré stanovuje podmienky vykonávania ustanovení zákona o organizácii prístavnej práce, s právom Únie. Tento súd v tejto súvislosti odkazuje na jednotlivé slobody pohybu zaručené Zmluvou.
- 81 V tejto súvislosti z odpovede na prvú otázku vo veci C-471/19 po prvé vyplýva, že na takúto právnu úpravu sa vzťahuje sloboda usadiť sa a slobodné poskytovanie služieb zaručené článkami 49 a 56 ZFEÚ.
- 82 Po druhé treba spresniť, že takáto právna úprava patrí tiež do pôsobnosti článku 45 ZFEÚ. Výhody tohto ustanovenia sa totiž môžu dovoľávať nielen samotní pracovníci, ale aj ich zamestnávateľia. Aby bolo právo pracovníkov byť prijatý do zamestnania a vykonávať toto zamestnanie bez diskriminácie účinné a užitočné, musí byť nevyhnutne doplnené právom zamestnávateľa prijať týchto pracovníkov do zamestnania v súlade s pravidlami v oblasti voľného pohybu pracovníkov (rozsudok zo 16. apríla 2013, Las, C-202/11, EU:C:2013:239, bod 18). Všetky ustanovenia Zmluvy o FEÚ týkajúce sa voľného pohybu osôb majú teda uľahčiť vykonávanie zárobkovej činnosti akejkoľvek povahy štátnymi príslušníkmi členských štátov na území Únie a odporujú im tie opatrenia, ktoré by mohli znevýhodňovať týchto štátnych príslušníkov v prípade, že chcú vykonávať ekonomickú činnosť na území iného členského štátu. Týmto ustanoveniam, a najmä článku 45 ZFEÚ tak odporuje akékoľvek opatrenie, ktoré, aj keď sa uplatňuje bez diskriminácie na základe štátnej príslušnosti, môže štátnym príslušníkom Únie brániť vo výkone základných slobôd zaručených Zmluvou alebo spôsobiť, že tento výkon sa stane menej príťažlivým (rozsudok zo 16. apríla 2013, Las, C-202/11, EU:C:2013:239, body 19 a 20, ako aj citovaná judikatúra).

- 83 Po tretie, hoci vnútroštátny súd vo veci C-407/19 v znení svojich otázok uviedol aj články 34 a 35 ZFEÚ týkajúce sa voľného pohybu tovaru, treba konštatovať, že neposkytol nijaký údaj o konkrétnom účinku vnútroštátnej právnej úpravy, ktorej sa týkajú tieto otázky, na túto slobodu.
- 84 V každom prípade treba pripomenúť, že vnútroštátne opatrenie, ktoré obmedzuje tak slobodné poskytovanie služieb, ako aj voľný pohyb tovaru, skúma Súdny dvor v zásade len s ohľadom na jednu z týchto dvoch základných slobôd, ak je preukázané, že v prejednávanych okolnostiach prípadu je jedna z týchto slobôd vzhľadom na druhú úplne podradená a môže k nej byť priradená (rozsudok zo 14. októbra 2004, Omega, C-36/02, EU:C:2004:614, bod 26 a citovaná judikatúra).
- 85 To isté platí pre opatrenie, ktoré ovplyvňuje tak slobodu usadiť sa alebo voľný pohyb pracovníkov, ako aj voľný pohyb tovaru.
- 86 Za predpokladu, že taká vnútroštátna právna úprava, o akú ide v bode 80 tohto rozsudku, môže tiež obmedziť voľný pohyb tovaru, keďže prístavní pracovníci poskytujú aj služby týkajúce sa prepravy tovaru prechádzajúceho cez prístavy, je zjavné, že takéto obmedzenie by bolo úplne druhoradé vo vzťahu k obmedzeniam voľného pohybu pracovníkov a služieb, ako aj slobody usadiť sa.
- 87 Po štvrté, hoci vnútroštátny súd vo veci C-407/19 odkazuje v znení otázok, ktoré položil Súdnemu dvoru, na články 101, 102 a 106 ZFEÚ, neposkytol ani v tomto prípade dostatočné vysvetlenia, ktoré by mu umožnili posúdiť, či sa tieto ustanovenia majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, o ktorú ide vo veci samej.
- 88 Okrem toho, ako pripomenul generálny advokát v bode 38 svojich návrhov, Súdny dvor už rozhodol, že taká právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, ktorá ukladá jednotlivcom povinnosť využívať na výkon prístavných prác výlučne prístavných pracovníkov, ktorým bolo udelené povolenie, nepatrí do pôsobnosti článkov 101 a 102, ako aj článku 106 ods. 1 ZFEÚ, keďže prístavní pracovníci nemôžu byť ani spoločne považovaní za „podniky“ v zmysle týchto ustanovení (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. septembra 1999, Becu a i., C-22/98, EU:C:1999:419, body 27, 30 a 31).
- 89 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba prejudiciálne otázky vo veci C-407/19 preskúmať len z hľadiska článkov 45, 49 a 56 ZFEÚ.
- 90 V tejto súvislosti z bodov 59 a 60 tohto rozsudku vyplýva, že právna úprava členského štátu, ktorá rovnako ako články 1 a 2 zákona o organizácii práce v prístavoch ukladá podnikom nerezidentom, ktoré sa chcú usadiť v tomto členskom štáte, aby tam vykonávali prístavné činnosti, alebo ktoré tam chcú poskytovať prístavné služby, povinnosť, aby využívali iba prístavných pracovníkov, ktorým bolo udelené povolenie podľa tejto právnej úpravy, predstavuje obmedzenie slobôd zaručených článkami 49 a 56 ZFEÚ.
- 91 Rovnako taká vnútroštátna právna úprava môže mať odradzujúci účinok na pracovníkov a zamestnávateľov pochádzajúcich z iných členských štátov a v dôsledku toho predstavuje obmedzenie voľného pohybu pracovníkov zakotvené v článku 45 ZFEÚ (pozri analogicky rozsudok zo 16. apríla 2013, Las, C-202/11, EU:C:2013:239, bod 22).
- 92 Okrem toho, ako vyplýva z bodov 61 a 63 tohto rozsudku, takéto obmedzenia môžu byť odôvodnené naliehavými dôvodmi všeobecného záujmu a že cieľ spočívajúci v zaistení bezpečnosti v prístavných oblastiach a predchádzaní pracovným úrazom, na ktorý sa odvoláva belgická vláda vo svojich písomných pripomienkach, môže predstavovať takýto dôvod, ktorý môže odôvodniť tieto obmedzenia, pokiaľ sú nevyhnutné a primerané sledovanému cieľu.
- 93 Vo vzťahu ku každému z opatrení uvedených v prejudiciálnych otázkach vo veci C-407/19 je preto potrebné preskúmať jeho nevyhnutnosť a primeranosť s prihliadnutím na cieľ uvedený v predchádzajúcom bode.

O prvej otázke, o druhej otázke písm. d), ako aj o tretej a štvrtej otázke

- 94 Svojou prvou otázkou, druhou otázkou písm. d), ako aj treťou a štvrtou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd vo veci C-407/19 v podstate pýta, či sa články 45, 49 a 56 ZFEÚ majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej:
- udeľovanie povolení prístavným pracovníkom prislúcha správnej komisii, ktorá je paritne zložená z členov menovaných organizáciami zamestnávateľov a organizáciami zamestnancov,
 - táto komisia tiež v závislosti od potreby pracovnej sily rozhoduje, či pracovníci s povolením majú alebo nemajú byť prijatí do kvóty pre prístavných pracovníkov,
 - v prípade prístavných pracovníkov, ktorí nie sú prijatí do tejto kvóty, je doba povolenia obmedzená dĺžkou ich pracovnej zmluvy, pokiaľ je táto pracovná zmluva uzavretá na dobu neurčitú, pričom podľa prechodného ustanovenia sa táto výhoda najprv postupne rozširuje na prístavných pracovníkov s pracovnou zmluvou na stále kratšiu dobu a neskôr na prístavných pracovníkov s pracovnou zmluvou bez ohľadu na jej dĺžku,
 - nie je stanovená maximálna lehota, v ktorej musí uvedená komisia rozhodnúť, a
 - rozhodnutia tejto komisie vo veci udeľovania povolení prístavným pracovníkom možno napadnúť len žalobou podanou na súd.
- 95 Pokiaľ ide po prvé o zloženie správnej komisie, treba uviesť, že vzhľadom na to, že ako vyplýva z bodu 92 tohto rozsudku, požiadavka udeľovania povolenia prístavným pracovníkom má za cieľ zaistiť bezpečnosť v prístavných oblastiach a predchádzať pracovným úrazom, právna úprava, podľa ktorej toto udeľovanie povolení vykonáva správny orgán paritne zložený z členov vymenovaných organizáciami zamestnávateľov a pracovníkov, sa nezdá byť nevyhnutná a primeraná na dosiahnutie tohto cieľa.
- 96 Nie je totiž zaručené, že členovia tohto orgánu vymenovaní týmito organizáciami budú mať znalosti potrebné na určenie, či prístavný pracovník spĺňa kritériá na udelenie povolenia týkajúce sa jeho spôsobilosti bezpečne plniť úlohy, ktorými bol poverený.
- 97 Okrem toho, ako uviedol generálny advokát v bodoch 126 až 128 svojich návrhov, ak sú členovia orgánu príslušného na udeľovanie povolení prístavným pracovníkom menovaní subjektmi, ktoré sú už účastníkmi trhu, najmä organizáciou zastupujúcou prístavných pracovníkov, ktorí už majú povolenie a ktorým by v súťaži o voľné pracovné miesta mohli konkurovať pracovníci, ktorí o povolenie žiadajú, možno pochybovať o nestrannosti týchto členov a o tom, že by o žiadostiach o povolenie mohli rozhodovať objektívne, transparentne a nediskriminačne (pozri analogicky rozsudky z 15. januára 2002, Komisia/Taliansko, C-439/99, EU:C:2002:14, bod 39; z 1. júla 2008, MOTOE, C-49/07, EU:C:2008:376, bod 51, ako aj z 26. septembra 2013, Ottica New Line, C-539/11, EU:C:2013:591, body 53 a 54).
- 98 Po druhé nestanovenie primeranej lehoty, v rámci ktorej orgán zodpovedný za udeľovanie povolení prístavným pracovníkom musí vydať svoje rozhodnutie, sa nezdá byť ani nevyhnutné, ani primerané na dosiahnutie cieľa spočívajúceho v zaistení bezpečnosti v prístavných oblastiach a predchádzaní pracovným úrazom.
- 99 Neexistencia takejto lehoty môže naopak zvýšiť riziko svojvoľného odmietnutia udeliť povolenie prístavnému pracovníkovi s požadovanými znalosťami len na účely obmedzenia konkurencie na dotknutom trhu práce.

- 100 Po tretie, pokiaľ ide o skutočnosť, že podľa informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom vo veci C-407/19 možno rozhodnutia komisie poverenej udeľovaním povolení prístavným pracovníkom napadnúť len žalobou podanou na súd, treba uviesť, že opatrenie zahŕňajúce obmedzenie základnej slobody sa považuje za primerané vo vzťahu k sledovanému cieľu len v prípade, že ho možno podrobiť účinnému súdnemu preskúmaniu zaručenému článkom 47 Charty (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. mája 2019, PI, C-230/18, EU:C:2019:383, body 78 až 81).
- 101 Vnútroštátnemu súdu vo veci C-407/19 prináleží, aby prípadne overil, či opravný prostriedok stanovený proti rozhodnutiam správnej komisie splňa požiadavky takéhoto preskúmania.
- 102 Naopak, skutočnosť, že proti rozhodnutiam týkajúcim sa udeľovania povolenia prístavným pracovníkom nie je možné podať opravný prostriedok na správny orgán, nemôže spochybníť nevyhnutnosť a primeranosť vnútroštátneho opatrenia, na základe ktorého je takéto udelenie povolenia povinné.
- 103 Po štvrté, pokiaľ ide o prijatie alebo neprijatie prístavných pracovníkov s povolením do kvóty pre pracovníkov na základe rozhodnutia správnej komisie, treba uviesť, že z informácií vnútroštátneho súdu vo veci C-407/19 vyplýva, že rezerva stanovená kráľovským nariadením z roku 2004 nepredstavuje rigidnú kvótu, ako je kvóta uvedená v bode 74 tohto rozsudku, keďže ako vyplýva z článku 2 ods. 3 tohto kráľovského nariadenia, pracovníci neprijatí do tejto rezervy môžu byť prijatí do zamestnania na základe pracovnej zmluvy.
- 104 Z tohto posledného ustanovenia, ako aj z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom však vyplýva, že udelenie povolenia pracovníkom, ktorí neboli prijatí do rezervy, je obmedzené na dobu platnosti ich pracovnej zmluvy, zatiaľ čo v súlade s článkom 2 ods. 2 kráľovského nariadenia z roku 2004 možno prístavným pracovníkom prijatým do rezervy udeliť povolenie na dobu neurčitú.
- 105 Okrem toho podľa prechodného ustanovenia článku 13/1 kráľovského nariadenia z roku 2004 možnosť získať povolenie bez prijatia do rezervy, bola pôvodne obmedzená iba na prístavných pracovníkov so zmluvou na dobu neurčitú a postupne bola rozšírená na prístavných pracovníkov, ktorí majú pracovnú zmluvu uzatvorenú na stále kratšiu dobu. Až od 1. júla 2020 možno všetkým prístavným pracovníkom, ktorí majú pracovnú zmluvu, udeliť povolenie bez ohľadu na dĺžku trvania ich pracovnej zmluvy.
- 106 V tejto súvislosti treba uviesť, že je pravda, že vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej povolenie prístavných pracovníkov musí byť obnovované v primeraných intervaloch, nie je nezlučiteľná s cieľom zaistiť bezpečnosť v prístavných oblastiach a predchádzať pracovným úrazom, keďže požiadavka pravidelného obnovovania povolenia umožňuje zabezpečiť, aby prístavní pracovníci naďalej disponovali znalosťami potrebnými na bezpečné plnenie úloh, ktorými sú poverení.
- 107 Právna úprava, podľa ktorej iba časť prístavných pracovníkov môže mať povolenie na dobu neurčitú, zatiaľ čo povolenie niektorých iných prístavných pracovníkov automaticky zanikne skončením ich pracovnej zmluvy, hoci táto zmluva bola len veľmi krátka, takže títo pracovníci sa musia vždy, keď uzavrujú novú pracovnú zmluvu, podriať novému konaniu o udelení povolenia, sa však nezdá byť vhodná a potrebná na dosiahnutie cieľa uvedeného v predchádzajúcom bode.
- 108 Neexistujú totiž dôvody, ktoré by mohli odôvodniť toto rozdielne zaobchádzanie s dvoma kategóriami prístavných pracovníkov, ktorí sa nachádzajú v úplne podobných situáciách z hľadiska bezpečnosti na pracovisku.
- 109 Platí to o to viac, ako uviedol generálny advokát v bode 157 svojich návrhov, že v prístavoch prevažujú krátkodobé pracovné úlohy.

- 110 Počas prechodného obdobia uvedeného v bode 105 tohto rozsudku budú mať totiž možnosť uzatvárať krátkodobé pracovné zmluvy len prístavní robotníci prijatí do rezervy, čo v praxi vedie k situácii, že túto rezervu tvorí obmedzený počet prístavných pracovníkov, z ktorých sa povinne vyberá. V bode 74 tohto rozsudku však už bolo uvedené, že vytvorenie takejto kvóty predstavuje neprimerané opatrenie vo vzťahu k cieľu spočívajúcemu v zaistení bezpečnosti v prístavných oblastiach a nemožno ho vzhľadom na tento cieľ odôvodniť.
- 111 Okrem toho aj po skončení prechodného obdobia skutočnosť, že prístavní pracovníci, ktorí nie sú prijatí do rezervy, sa musia opätovne podrobiť povolovaciemu procesu zakaždým, keď uzatvárajú novú pracovnú zmluvu, hoci povolenie získali nedávno pri uzavretí skoršej krátkodobej pracovnej zmluvy, predstavuje obmedzenie slobôd zakotvených v článkoch 45, 49 a 56 ZFEÚ, ktoré nemožno odôvodniť vzhľadom na cieľ uvedený v predchádzajúcom bode.
- 112 Nemožno sa totiž odôvodnene domnievať, že takíto pracovníci mohli krátko po udelení povolenia ako prístavní pracovníci stratiť znalosti a schopnosti, ktoré toto povolenie odôvodňovali.
- 113 Vzhľadom na všetky tieto úvahy treba na prvú otázku, druhú otázku písm. d), ako aj na tretiu a štvrtú otázku vo veci C-407/19 odpovedať tak, že články 45, 49 a 56 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej:
- udeľovanie povolení prístavným pracovníkom prislúcha správnej komisii, ktorá je paritne zložená z členov menovaných organizáciami zamestnávateľov a organizáciami pracovníkov,
 - táto komisia tiež v závislosti od potreby pracovnej sily rozhoduje, či pracovníci s povolením majú alebo nemajú byť prijatí do kvóty pre prístavných pracovníkov, pričom v prípade prístavných pracovníkov, ktorí nie sú prijatí do tejto kvóty, je dĺžka povolenia obmedzená dĺžkou ich pracovnej zmluvy, takže pre každú novú zmluvu, ktorú uzavrú, sa musí začať nové konanie o udelení povolenia,
 - nie je stanovená maximálna lehota, v ktorej musí uvedená komisia rozhodnúť.

O druhej otázke písm. a) až c)

- 114 Svojou druhou otázkou písm. a) až c) sa vnútroštátny súd vo veci C-407/19 v podstate pýta, či sa články 45, 49 a 56 ZFEÚ majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej s výnimkou prípadu, že pracovník môže doložiť splnenie rovnocenných podmienok v inom členskom štáte, sa mu udelí povolenie prístavného pracovníka, iba ak preukáže, že:
- externá agentúra pre prevenciu a ochranu zdravia na pracovisku, ku ktorej je pridružená organizácia, ktorej členmi sú povinne všetci zamestnávatelia pôsobiaci v dotknutej prístavnej oblasti, rozhodla, že pracovník je zdravotne spôsobilý,
 - pracovník úspešne absolvoval psychotechnické skúšky vykonané orgánom, ktorý určila táto organizácia zamestnávateľov,
 - absolvoval trojtýždňové prípravné kurzy na získanie znalostí týkajúcich sa bezpečnosti pri práci a odbornej kvalifikácie, a
 - úspešne zložil záverečnú skúšku z tohto školenia.

- 115 Ako uviedol generálny advokát v bode 140 svojich návrhov, požiadavky na zdravotnú spôsobilosť, úspešné absolvovanie psychologického testu a predchádzajúceho odborného vzdelávania sú podmienkami, ktoré sú vhodné na zaistenie bezpečnosti v prístavných oblastiach a primerané tomuto cieľu.
- 116 Ako totiž uviedla belgická vláda vo svojich písomných pripomienkach, takéto požiadavky poskytujú primerané záruky, že prístavná práca bude vykonávaná čo najbezpečnejšie pracovníkmi s dostatočnými psychickými predpokladmi a disponujúcimi príslušným školením, ako aj zodpovedajúcou motiváciou v záujme zníženia počtu pracovných úrazov a iných rizík pre verejnú bezpečnosť súvisiacich s manipuláciou s tovarom.
- 117 Skutočnosť, že zdravotná spôsobilosť uchádzačov o povolenie prístavných pracovníkov je kontrolovaná agentúrou pre prevenciu a ochranu zdravia na pracovisku, ku ktorej je pridružená organizácia zamestnávateľov v dotknutej prístavnej oblasti, a že práve táto organizácia určuje orgán poverený vykonávaním psychotechnických testov, ktorými musia títo uchádzači prejsť na to, aby získali povolenie, nemôže sama osebe spochybníť vhodnosť a primeranosť uvedených požiadaviek.
- 118 Ako však uviedol generálny advokát v bode 141 svojich návrhov, takéto lekárske vyšetrenia, testy alebo skúšky musia byť na to, aby sa považovali za nevyhnutné a primerané sledovanému cieľu, vykonávané za podmienok transparentnosti, objektívnosti a nestrannosti.
- 119 Vnútroštátnemu súdu preto prináleží, aby vo veci C-407/19 overil, či úloha, ktorú zohráva organizácia zamestnávateľov a prípadne odborové organizácie prístavných pracovníkov, ktorým bolo udelené povolenie, pri ustanovovaní orgánov poverených vykonávaním takýchto vyšetrení, testov alebo skúšok, môže za konkrétnych okolností sporu vo veci samej spochybníť transparentnosť, objektívnosť a nestrannosť týchto vyšetrení, testov alebo skúšok.
- 120 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku písm. a) až c) odpovedať tak, že články 45, 49 a 56 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej s výnimkou prípadu, že pracovník môže doložiť splnenie rovnocenných podmienok v inom členskom štáte, sa mu udelí povolenie prístavného pracovníka, iba ak preukáže, že:
- externá agentúra pre prevenciu a ochranu zdravia na pracovisku, ku ktorej je pridružená organizácia, ktorej členmi sú povinne všetci zamestnávatelia pôsobiaci v dotknutej prístavnej oblasti, rozhodla, že pracovník je zdravotne spôsobilý,
 - pracovník úspešne absolvoval psychotechnické skúšky vykonané orgánom, ktorý určila táto organizácia zamestnávateľov,
 - absolvoval trojtýždňové prípravné kurzy na získanie znalostí týkajúcich sa bezpečnosti pri práci a odbornej kvalifikácie, a
 - úspešne zložil záverečnú skúšku,

pokiaľ úloha, ktorou je poverená organizácia zamestnávateľov a prípadne odbory prístavných pracovníkov, ktorým bolo udelené povolenie, pri ustanovovaní orgánov zodpovedných za vykonávanie takýchto vyšetrení, testov alebo skúšok nemôže spochybníť ich transparentnosť, objektívnosť a nestrannosť.

O piatej otázke

- 121 Svojou piatou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa články 45, 49 a 56 ZFEÚ majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej prístavní pracovníci, ktorým bolo udelené povolenie v súlade so zákonným režimom, ktorý sa na nich uplatňoval pred nadobudnutím účinnosti tejto právnej úpravy, si podľa tejto právnej úpravy zachovávajú postavenie prístavných pracovníkov s povolením a sú prijatí do kvóty pre prístavných pracovníkov stanovenej uvedenou právnou úpravou.
- 122 Keďže, ako vyplýva z bodu 62 tohto rozsudku, cieľom režimu udeľovania povolenia prístavným pracovníkom, ako ho opisuje vnútroštátny súd vo veci C-407/19, je zaistiť bezpečnosť v prístavných oblastiach a zabrániť pracovným úrazom, vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej si prístavní pracovníci, ktorým bolo udelené povolenie počas účinnosti predchádzajúceho obdobného režimu, toto povolenie ponechávajú aj počas účinnosti nového režimu, sa nejaví ako nevhodná na dosiahnutie sledovaného cieľa ani ako neprimeraná vo vzťahu k tomuto cieľu.
- 123 Možno totiž dôvodne predpokladať, že prístavní pracovníci, ktorým už bolo udelené povolenie v rámci predchádzajúceho režimu, už majú znalosti a schopnosti potrebné na zaistenie bezpečnosti v prístavných oblastiach.
- 124 Z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom vo veci C-407/19 vyplýva, že jeho piata otázka je odôvodnená argumentáciou, ktorú v konaní pred ním v tejto veci uviedli žalobkyne vo veci samej, podľa ktorej také opatrenie, aké je uvedené v bode 121 tohto rozsudku, môže zbaviť zamestnávateľa možnosti zamestnať priamo, teda mimo rezervy, prístavných pracovníkov, ktorým už bolo udelené povolenie, keďže títo poslední sa zdráhajú túto rezervu opustiť na účely uzavretia takej pracovnej zmluvy, pretože by tým prišli o svoje povolenie.
- 125 Takáto argumentácia však nekritizuje zachovanie povolenia získaného prístavným pracovníkom na základe predchádzajúceho zákonného režimu v novom právnom režime, ale skutočnosť, že toto povolenie sa nezachová, ak dotknutý zamestnanec opustí rezervu s cieľom uzavrieť pracovnú zmluvu priamo so zamestnávateľom.
- 126 V tejto súvislosti a ako vyplýva z bodu 113 tohto rozsudku, články 45, 49 a 56 ZFEÚ bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej musí byť prístavný pracovník s povolením, ktorý nie je prijatý do kvóty pre pracovníkov stanovenej touto právnou úpravou, opäť podrobený konaniu o udelení povolenia za každú novú pracovnú zmluvu, ktorú uzatvára.
- 127 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na piatu otázku vo veci C-407/19 odpovedať tak, že články 45, 49 a 56 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej prístavní pracovníci, ktorým bolo udelené povolenie v súlade so zákonným režimom, ktorý sa na nich uplatňoval pred nadobudnutím účinnosti tejto právnej úpravy, si podľa tejto právnej úpravy zachovávajú postavenie prístavných pracovníkov s povolením a sú prijatí do kvóty pre prístavných pracovníkov stanovenej uvedenou právnou úpravou.

O šiestej otázke

- 128 Svojou šiestou otázkou sa vnútroštátny súd vo veci C-407/19 v podstate pýta, či sa články 45, 49 a 56 ZFEÚ majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že presun prístavného pracovníka do kvóty pre pracovníkov inej prístavnej oblasti, než je tá, v ktorej získal povolenie, podlieha podmienkam a pravidlám stanoveným v kolektívnej zmluve.

- 129 Na úvod treba uviesť, že skutočnosť, že takéto podmienky a pravidlá sú stanovené v kolektívnej zmluve, nemá za následok ich vyňatie z pôsobnosti uvedených článkov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. decembra 2007, *International Transport Workers' Federation a Finnish Seamen's Union*, C-438/05, EU:C:2007:772, body 33 a 34).
- 130 V tejto súvislosti treba uviesť, že vnútroštátna právna úprava, ktorá podriaďuje možnosť prístavného pracovníka s povolením pracovať v inej prístavnej oblasti, než v ktorej získal svoje povolenie, podmienkam bez ohľadu na to, či sú stanovené zákonom alebo kolektívnou zmluvou, predstavuje obmedzenie tak voľného pohybu pracovníkov, ako aj slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb.
- 131 Takáto právna úprava totiž obmedzuje tak slobodu prístavného pracovníka vykonávať zamestnanie vo viacerých rôznych prístavných oblastiach, ako aj možnosť podniku, ktorý sa usadí v určitej prístavnej oblasti alebo ktorý tam chce poskytovať služby, využiť služby prístavného pracovníka podľa svojho výberu, ktorý získal svoje povolenie v inej prístavnej oblasti.
- 132 Belgická vláda však vo svojich písomných pripomienkach tvrdí, že v súlade s článkom 4 ods. 2 kráľovského nariadenia z roku 2004 je povolenie prístavného pracovníka platné v každej prístavnej oblasti, okrem prípadu, keď je tento pracovník súčasťou rezervy určitej prístavnej oblasti. V tomto poslednom prípade bude prechod z jednej prístavnej oblasti do inej oblasti závisieť od toho, či existuje potreba pracovnej sily a či je rezerva na prijatie do zamestnania otvorená. Toto ustanovenie teda vylučuje len možnosť, aby prístavný pracovník, ktorý je súčasťou rezervy, bol súčasne aktívny mimo tejto rezervy, či už v tej istej alebo inej prístavnej oblasti. Možnosť pracovať v inej prístavnej oblasti je však otvorená všetkým prístavným pracovníkom s povolením, ktorí nie sú súčasťou rezervy.
- 133 V tejto súvislosti treba na jednej strane spresniť, že takáto právna úprava môže predstavovať obmedzenie slobôd zaručených článkami 45, 49 a 56 ZFEÚ, aj keď sa týka len obmedzeného počtu pracovníkov.
- 134 Na druhej strane vzhľadom na údaje uvedené v bode 132 tohto rozsudku treba uviesť, že vzhľadom na to, že rezerva prístavných pracovníkov v zmysle vnútroštátnej právnej úpravy, o ktorú ide vo veci samej, má za cieľ uspokojiť momentálnu potrebu pracovnej sily špecializovanej na každú prístavnú oblasť dotknutého členského štátu, možno skutočnosť, že presun prístavného pracovníka z rezervy jednej prístavnej oblasti do rezervy inej oblasti podlieha v tejto situácii podmienkam a pravidlám, ktoré majú zabezpečiť, aby bol v každej rezerve dostatočný počet pracovných síl, odôvodniť legitímnym cieľom spočívajúcim v zaistení bezpečnosti v každej prístavnej oblasti. Opatrenie stanovujúce takéto podmienky by totiž mohlo najmä umožniť, aby bol vždy zabezpečený minimálny počet kvalifikovaných pracovníkov schopných zaručiť bezpečné fungovanie prístavu. Vnútroštátnemu súdu však prináleží overiť, či je takéto opatrenie nevyhnutné a primerané vo vzťahu k tomuto cieľu.
- 135 Vzhľadom na všetky tieto úvahy treba na šiestu otázku vo veci C-407/19 odpovedať tak, že články 45, 49 a 56 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že presun prístavného pracovníka do kvóty pre pracovníkov inej prístavnej oblasti, než je tá, v ktorej získal povolenie, podlieha podmienkam a pravidlám stanoveným v kolektívnej zmluve, pokiaľ sa tieto podmienky a pravidlá javia ako potrebné a primerané vo vzťahu k cieľu, ktorým je zaistiť bezpečnosť v každej prístavnej oblasti, čo prislúcha overiť vnútroštátnemu súdu.

O siedmej otázke

- 136 Svojou siedmou otázkou sa vnútroštátny súd vo veci C-407/19 v podstate pýta, či sa články 45, 49 a 56 ZFEÚ majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že logistickí pracovníci musia mať „bezpečnostné osvedčenie“ vydané na základe predloženia ich preukazu totožnosti a pracovnej zmluvy, ktorého pravidlá vydávania, ako aj postup, ktorý sa má dodržať na jeho získanie, stanovuje kolektívna zmluva.
- 137 Touto otázkou sa vnútroštátny súd snaží zistiť, či je s článkami 45, 49 a 56 ZFEÚ zlučiteľná vnútroštátna právna úprava, ktorá sa obmedzuje na stanovenie, že „bezpečnostné osvedčenie“, ktorého držiteľmi musia byť logistickí pracovníci zamestnaní v prístavnej oblasti, sa im vydá na základe predloženia ich preukazu totožnosti a ich pracovnej zmluvy, pričom ostatné pravidlá vydávania tohto osvedčenia a postup, ktorý sa má dodržať na jeho získanie, stanovuje kolektívna zmluva.
- 138 V tejto súvislosti treba uviesť, že ako vyplýva z bodu 129 tohto rozsudku, hoci články 45, 49 a 56 ZFEÚ v zásade nebránia tomu, aby pracovné podmienky v členskom štáte boli stanovené kolektívnou zmluvou, nič to nemení na skutočnosti, že takto stanovené podmienky nie sú vyňaté z pôsobnosti týchto článkov.
- 139 Posúdenie primeranosti a nevyhnutnosti obmedzení slobôd zakotvených v uvedených článkoch, ktoré vyplývajú z požiadavky, podľa ktorej každý logistický pracovník pôsobiaci v prístavnej oblasti musí mať „bezpečnostné osvedčenie“, musí nevyhnutne zohľadniť konkrétne pravidlá vydávania tohto osvedčenia, ako aj postup, ktorý sa má na tento účel dodržať, stanovené v kolektívnej zmluve.
- 140 V rámci tohto posúdenia treba overiť, či sa podmienky vydania takéhoto osvedčenia týkajú výlučne otázky, či dotknutý logistický pracovník má potrebné schopnosti a znalosti na zaistenie bezpečnosti v prístavných oblastiach a že postup stanovený na získanie tohto osvedčenia neukladá nadmernú a neprimeranú administratívnu záťaž.
- 141 Konkrétne požiadavka, podľa ktorej vydanie „bezpečnostného osvedčenia“ vyžaduje predloženie pracovnej zmluvy dotknutej osoby, môže mať za následok povinnosť dotknutého zamestnávateľa alebo zamestnanca požiadať o vydanie nového osvedčenia zakaždým, keď dôjde k uzavretiu novej pracovnej zmluvy. Vzhľadom na to, že ako vyplýva z bodu 109 tohto rozsudku, v prístavoch prevládajú krátkodobé pracovné úlohy, takáto požiadavka by sa mohla javiť ako nadmerná a neprimeraná. Ako uviedla Komisia vo svojich písomných pripomienkach, stačilo by stanoviť pravidelné predlžovanie platnosti takéhoto osvedčenia, pričom by sa stanovilo, že toto potvrdenie zostáva platné po skončení krátkodobej pracovnej zmluvy.
- 142 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na siedmu otázku vo veci C-407/19 odpovedať tak, že články 45, 49 a 56 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že logistickí pracovníci musia mať „bezpečnostné osvedčenie“ vydané na základe predloženia ich preukazu totožnosti a pracovnej zmluvy, ktorého pravidlá vydávania, ako aj postup, ktorý sa má dodržať na jeho získanie, stanovuje kolektívna zmluva, pokiaľ sú podmienky vydávania takéhoto osvedčenia potrebné a primerané vo vzťahu k cieľu spočívajúcemu v zaistení bezpečnosti v prístavných oblastiach a pokiaľ postup stanovený na jeho získanie neukladá nadmernú a neprimeranú administratívnu záťaž.

O trovách

- 143 Vzhľadom na to, že konanie má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

1. Články 49 a 56 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá ukladá osobám alebo podnikom, ktoré chcú vykonávať prístavné činnosti, vrátane prác, ktoré nesúvisia s nakladaním a vykladaním tovaru z lodí v úzkom zmysle slova, povinnosť využívať iba prístavných pracovníkov, ktorým bolo udelené povolenie v súlade s podmienkami a pravidlami stanovenými touto právnou úpravou, pokiaľ sú tieto podmienky a pravidlá jednak založené na objektívnych, nediskriminačných a vopred známych kritériách umožňujúcich prístavným pracovníkom z iných členských štátov preukázať, že vo svojom štáte pôvodu spĺňajú požiadavky rovnocenné požiadavkám vzťahujúcim sa na vnútroštátnych prístavných pracovníkov, a jednak pokiaľ nezavádzajú obmedzené kvóty pre pracovníkov, ktorým možno udeliť povolenie.
2. Články 45, 49 a 56 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej:
 - udeľovanie povolení prístavným pracovníkom prislúcha správnej komisii, ktorá je paritne zložená z členov menovaných organizáciami zamestnávateľov a organizáciami pracovníkov,
 - táto komisia tiež v závislosti od potreby pracovnej sily rozhoduje, či pracovníci s povolením majú alebo nemajú byť prijatí do kvóty pre prístavných pracovníkov, pričom v prípade prístavných pracovníkov, ktorí nie sú prijatí do tejto kvóty, je dĺžka povolenia obmedzená dĺžkou ich pracovnej zmluvy, takže pre každú novú zmluvu, ktorú uzavru, sa musí začať nové konanie o udelení povolenia, a
 - nie je stanovená maximálna lehota, v ktorej musí uvedená komisia rozhodnúť.
3. Články 45, 49 a 56 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej s výnimkou prípadu, že pracovník môže doložiť splnenie rovnocenných podmienok v inom členskom štáte, sa mu udelí povolenie prístavného pracovníka, iba ak preukáže, že:
 - externá agentúra pre prevenciu a ochranu zdravia na pracovisku, ku ktorej je pridružená organizácia, ktorej členmi sú povinne všetci zamestnávatelia pôsobiaci v dotknutej prístavnej oblasti, rozhodla, že pracovník je zdravotne spôsobilý,
 - pracovník úspešne absolvoval psychotechnické skúšky vykonané orgánom, ktorý určila táto organizácia zamestnávateľov,
 - absolvoval trojtýždňové prípravné kurzy na získanie znalostí týkajúcich sa bezpečnosti pri práci a odbornej kvalifikácie, a
 - úspešne zložil záverečnú skúšku,pokiaľ úloha, ktorou je poverená organizácia zamestnávateľov a prípadne odbory prístavných pracovníkov, ktorým bolo udelené povolenie, pri ustanovovaní orgánov zodpovedných za vykonávanie takýchto vyšetrení, testov alebo skúšok nemôže spochybníť ich transparentnosť, objektívnosť a nestrannosť.
4. Články 45, 49 a 56 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej prístavní pracovníci, ktorým bolo udelené povolenie v súlade so zákonným režimom, ktorý sa na nich uplatňoval pred nadobudnutím účinnosti tejto právnej

úpravy, si podľa tejto právnej úpravy zachovávajú postavenie prístavných pracovníkov s povolením a sú prijatí do kvóty pre prístavných pracovníkov stanovenej touto právnou úpravou.

5. Články 45, 49 a 56 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že presun prístavného pracovníka do kvóty pre pracovníkov inej prístavnej oblasti, než je tá, v ktorej získal povolenie, podlieha podmienkam a pravidlám stanoveným v kolektívnej zmluve, pokiaľ sa tieto podmienky a pravidlá javia ako potrebné a primerané vo vzťahu k cieľu, ktorým je zaistiť bezpečnosť v každej prístavnej oblasti, čo príslúcha overiť vnútroštátnemu súdu.
6. Články 45, 49 a 56 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že logistickí pracovníci musia mať „bezpečnostné osvedčenie“ vydané na základe predloženia ich preukazu totožnosti a pracovnej zmluvy, ktorého pravidlá vydávania, ako aj postup, ktorý sa má dodržať na jeho získanie, stanovuje kolektívna zmluva, pokiaľ sú podmienky vydávania takéhoto osvedčenia potrebné a primerané vo vzťahu k cieľu spočívajúcemu v zaistení bezpečnosti v prístavných oblastiach a pokiaľ postup stanovený na jeho získanie neukladá nadmernú a neprimeranú administratívnu záťaž.

Podpisy